EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 15.12.2021
COM(2021) 851 final

2021/0422 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o trestněprávní ochraně životního prostředí a o nahrazení směrnice 2008/99/ES

{SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final} - {SWD(2021) 466 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Stávajícím právním předpisem EU, který stanoví společná minimální pravidla pro kriminalizaci trestné činnosti proti životnímu prostředí, je směrnice 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí.

Komise směrnici v letech 2019–2020 vyhodnotila a v říjnu 2020 zveřejnila svá zjištění[1]. Dospěla k závěru, že směrnice nemá v praxi velký dopad: za posledních 10 let byl počet případů trestné činnosti proti životnímu prostředí, které byly úspěšně vyšetřeny a odsouzeny, stále velmi nízký. Uložené sankce byly kromě toho příliš nízké na to, aby byly odrazující, a ani přeshraniční spolupráce neprobíhala systematicky.

V rámci hodnocení byly zjištěny značné nedostatky v prosazování práva ve všech členských státech a na všech úrovních řetězce prosazování práva (policie, státní zastupitelství a trestní soudy). Nedostatky byly v členských státech zjištěny také, pokud jde o zdroje, odborné znalosti, povědomí, stanovení priorit, spolupráci a sdílení informací, a zároveň z hodnocení vyplynulo, že neexistují žádné zastřešující vnitrostátní strategie pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí, které by zahrnovaly všechny úrovně řetězce prosazování práva a uplatňovaly multidisciplinární přístup[2]. Účinnost navíc často brzdí nedostatečná koordinace mezi prosazováním správního a trestního práva a ukládáním správních a trestních sankcí.

Bylo rovněž konstatováno, že nedostatek spolehlivých, přesných a úplných statistických údajů o řízeních týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí v členských státech byl překážkou nejen pro Komisi při práci na hodnocení, ale také pro vnitrostátní tvůrce politik a odborníky z praxe při monitorování účinnosti jejich opatření.

Na základě výsledků hodnocení se Komise rozhodla směrnici revidovat. Její pracovní program na rok 2021 tedy zahrnuje podání legislativního návrhu na revizi směrnice[3] v prosinci 2021.

Navrhuje se směrnici 2008/99/ES nahradit. K tomuto návrhu je připojeno sdělení[4] vysvětlující jeho politické cíle. Zjištěné problémy je navrhováno řešit prostřednictvím šesti cílů.

1. Zvýšit efektivitu vyšetřování a stíhání prostřednictvím aktualizace působnosti směrnice.
2. Zvýšit efektivitu vyšetřování a stíhání prostřednictvím vyjasnění nebo odstranění neurčitých pojmů v definicích trestné činnosti proti životnímu prostředí.
3. Zajistit účinné, odrazující a přiměřené druhy a výše sankcí za trestnou činnost proti životnímu prostředí.
4. Podporovat přeshraniční vyšetřování a stíhání.

---

1 Pracovní dokument útvarů Komise „Hodnocení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí“, SWD(2020) 259 final ze dne 28. října 2020 (část I, část II, shrnutí).

2 Hodnotící zpráva, s. 32–33. Další podrobnosti o zdrojích viz s. 33 hodnotící zprávy.

3 Pracovní program Komise na rok 2021, https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key documents_cs.

4 Sdělení Evropskému parlamentu a Radě o zintenzivnění boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí, COM(2021) 814 ze dne 14. prosince 2021.

5. Podpořit informované rozhodování o trestné činnosti proti životnímu prostředí prostřednictvím lepšího shromažďování a šíření statistických údajů.

6. Zvýšit provozní efektivitu vnitrostátních řetězců prosazování práva s cílem podpořit vyšetřování, stíhání a ukládání sankcí.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Cíle tohoto návrhu jsou v souladu s následujícími politickými a legislativními předpisy:

- rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy
- Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie
- směrnice 2014/41/EU o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech
- rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut
- rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení
- rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV o organizaci a obsahu výměny informací z rejstříku trestů mezi členskými státy
- nařízení (EU) 2016/794 o Europolu
- nařízení Rady (EU) 2017/1939, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce („EPPO“)
- nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF)
- směrnice (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie
- směrnice (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

- **Soulad s ostatními politikami EU**

Trestní právo je součástí komplexní strategie EU v oblasti ochrany a zlepšení stavu životního prostředí, která je pro Evropskou komisi prioritou. Sdělení o Zelené dohodě pro Evropu a strategie v oblasti biologické rozmanitosti stanoví celou řadu opatření na ochranu životního prostředí, která se navzájem podporují a ovlivňují, a sdružují je do uceleného přístupu. Trestněprávní opatření jsou poslední možností, pokud k zajištění souladu nedostačují opatření jiná. Environmentální ukazatele týkající se např. míry znečištění ovzduší nebo biologické rozmanitosti by tedy měřily účinnost celkové strategie pro zlepšení stavu životního prostředí, a nikoli pouze účinnost nového přístupu k trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Posouzení a revizi směrnice jako součást klíčových opatření určených pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí kromě toho zahrnují také strategie bezpečnostní unie EU a strategie EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Právním základem navrhované směrnice je čl. 83 odst. 2 SFEU. Článek 83 odst. 2 SFEU stanoví pravomoc EU určit minimální pravidla, pokud jde o vymezení trestných činů a sankcí v oblastech politiky EU, které jsou předmětem harmonizačních opatření, je-li to nezbytné pro účinné prosazování práva:

„Ukáže-li se, že sbližování trestněprávních předpisů členského státu je nezbytné pro zajištění účinného provádění politiky Unie v oblasti, která byla předmětem harmonizačního opatření, mohou směrnice stanovit minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v dané oblasti. Tyto směrnice se přijmou stejným řádným nebo zvláštním legislativním postupem, který byl použit pro přijetí dotyčných harmonizačních opatření, aniž je dotčen článek 76.“

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Trestná činnost související se životním prostředím má často přeshraniční rozměr vzhledem k tomu, že některé trestné činy proti životnímu prostředí mají obvykle dopad na několik zemí (například nedovolené obchodování s odpady, chráněnými druhy nebo produkty z volně žijících a planě rostoucích druhů, viz oddíl 1 – Úvod) nebo mají přeshraniční účinky (např. v případě přeshraničního znečištění ovzduší, vody a půdy)[5]. Proto má zásadní význam přeshraniční spolupráce mezi donucovacími a soudními orgány.

Cílem stávající směrnice bylo poskytnout harmonizovaný právní rámec v oblasti trestných činů pro usnadnění přeshraniční spolupráce. Jak je však podrobně uvedeno v hodnotící zprávě, navzdory pokroku při vytváření celounijního společného souboru definic trestných činů proti životnímu prostředí a požadavku na více odrazujících sankcí členské státy samy o sobě nesjednotily svá příslušná chápání trestné činnosti proti životnímu prostředí v rámci manévrovacího prostoru, který směrnice ponechává. Obdobně také nedostatečná výše sankcí v řadě členských států brání rovným podmínkám v celé EU a uplatňování nástrojů vzájemného uznávání (jako je evropský zatýkací rozkaz a evropský vyšetřovací příkaz).

Jsme svědky rostoucí propasti mezi reakcí trestního soudnictví na trestnou činnost proti životnímu prostředí a kriminologickou situací na místě. Navzdory stávající směrnici se počet přeshraničních vyšetřování a odsouzení za trestnou činnost proti životnímu prostředí v EU výrazně nezvýšil. Trestné činnosti proti životnímu prostředí však naopak celosvětově přibývá o 5 až 7 % ročně[6], což trvale poškozuje stanoviště, druhy, zdraví lidí a příjmy vlád a podniků.

• Proporcionalita

V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v čl. 5 odst. 4 SEU se navrhovaná revize směrnice 2008/99/ES omezuje na to, co je nezbytné a přiměřené pro přizpůsobení stávajících právních předpisů o trestných činech v této oblasti novým hrozbám. Opatření týkající se využívání vyšetřovacích nástrojů a výměny informací jsou zahrnuta pouze v rozsahu nezbytném pro účinné fungování navrhovaného rámce trestního práva.

---

5 Zpráva o případech Eurojustu týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí – leden 2021, s. 8. Viz posouzení rychlé reakce UNEP-Interpol „Nárůst environmentální trestné činnosti. Rostoucí hrozba pro přírodní zdroje, mír, rozvoj a bezpečnost“, 2016, s. 7.

6 Posouzení rychlé reakce UNEP-Interpol „Nárůst environmentální trestné činnosti. Rostoucí hrozba pro přírodní zdroje, mír, rozvoj a bezpečnost“, 2016, s. 7.

Návrh stanovuje rozsah trestných činů s cílem postihnout veškerou příslušnou trestnou činnost, přičemž se omezuje pouze na to, co je nezbytné a přiměřené. Nová směrnice zahrnuje nové kategorie trestných činů proti životnímu prostředí v rozsahu požadovaném příslušnými právními předpisy v oblasti životního prostředí. Trestné činy i sankce jsou omezeny na závažná porušení právních předpisů v oblasti životního prostředí, a respektují tak proporcionalitu.

- **Volba nástroje**

V souladu s čl. 83 odst. 2 mohou být minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v oblastech politiky EU, které jsou předmětem harmonizačních opatření, stanovena pouze prostřednictvím směrnice Evropského parlamentu a Rady přijaté řádným legislativním postupem.

K zajištění účinného provádění v oblastech, na něž se vztahuje směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí z roku 2008, jsou stále zapotřebí trestní sankce. Komise proto navrhuje přenést do revidované směrnice seznam trestných činů uvedený v článku 3 směrnice z roku 2008 s nezbytnými upřesněními a změnami, který zahrnuje: závažné trestné činy související se znečištěním; neoprávněné nakládání s odpady a nedovolená přeprava odpadů; provoz zařízení, v nichž jsou prováděny nebezpečné činnosti nebo v nichž se skladují nebo používají nebezpečné látky; trestné činy související s výrobou, produkcí, zpracováním, manipulací, použitím, držením, skladováním, přepravou, dovozem, vývozem nebo ukládáním radioaktivního materiálu; trestné činy poškozující volně žijící a planě rostoucí druhy, včetně nezákonného usmrcování, ničení, držení nebo odebírání jedinců druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, nezákonného obchodování s volně žijícími a planě rostoucími druhy a poškozování stanovišť; nezákonná výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání, emise nebo uvolňování látek poškozujících ozonovou vrstvu.

Nutnost bojovat proti těmto kategoriím trestných činů prostřednictvím trestních sankcí byla potvrzena v závěrech Rady, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti pro evropskou multidisciplinární platformu pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (EMPACT) na období 2022–2025[7].

Pokud jde zejména o trestnou činnost související s odpady, zpráva Evropské unie o posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti z roku 2021[8] uvádí, že „*nakládání s odpady je lukrativní a rychle se rozvíjející odvětví, které stále více přitahuje pachatele trestné činnosti. Většina oznámených případů nedovoleného obchodování s odpady se týkala manažerů nebo zaměstnanců společností nakládajících s odpady, kteří za účelem maximalizace zisků porušují vnitrostátní a mezinárodní právní předpisy a normy upravující sběr, zpracování a odstraňování odpadů. V nelegálním obchodu s odpady jsou nejúspěšnější ti aktéři, kteří*

[7] Závěry Rady, kterými se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti pro platformu EMPACT na období 2022–2025, 8665/21, 12. května 2021. Cílem priority v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí je „narušit zločinecké sítě zapojené do kterékoli z forem trestné činnosti proti životnímu prostředí se zvláštním zaměřením na nedovolené obchodování s odpady a volně žijícími a planě rostoucími druhy, jakož i na zločinecké sítě i jednotlivé podnikatele vykonávající trestnou činnost, kteří jsou za účelem usnadnění trestné činnosti schopni proniknout do legálních obchodních struktur na vysoké úrovni nebo založit vlastní společnosti“.

[8] Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v Evropské unii (SOCTA), A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe’s economy and society by organised crime (Korumpující vliv: infiltrace a podrývání evropského hospodářství a společnosti ze strany organizované trestné činnosti), Europol 2021, s. 54. Pokud jde o trestnou činnost poškozující volně žijící a planě rostoucí druhy, viz s. 55 a násl.

kontrolují celý cyklus zpracování od zdrojových až po cílové země. Pachatelé trestné činnosti, kteří obchodují s odpady mezi různými zeměmi, využívají k organizování trestné činnosti související s odpady především legální obchodní struktury. Často je více společností vlastněno týmiž osobami nebo bílými koni. Legální obchodní struktury často mění vedení a po krátkém období činnosti jsou nezřídka zrušeny, přičemž podnik převezme nový obchodní subjekt. Společnosti provozující různé fáze cyklu nakládání s odpady často sídlí v různých jurisdikcích. Nedovolené obchodování s odpady úzce souvisí s dalšími trestnými činy, jako jsou podvody týkající se dokladů, hospodářské podvody, daňové úniky, korupce, praní peněz, jakož i krádeže a ukládání odpadu z nelegální výroby drog".

Kromě toho Komise zjistila, že k zajištění účinného provádění politik EU v oblasti ochrany životního prostředí jsou zapotřebí trestní sankce v souvislosti s následujícími kategoriemi trestných činů, na něž se směrnice v současnosti nevztahuje:

- uvádění na trh výrobků, které kvůli využívání v širokém měřítku způsobují podstatné škody na životním prostředí a porušují tak závazné požadavky,
- závažná porušení právních předpisů EU v oblasti chemických látek, která způsobují podstatné škody na životním prostředí nebo lidském zdraví,
- nedovolená recyklace lodí,
- nezákonný odběr vody,
- vypouštění znečišťujících látek z lodí (navrhuje se, aby byla tato kategorie trestných činů za účelem konsolidace právního rámce převzata ze směrnice 2005/35/ES[9]),
- nezákonný obchod se dřevem,
- závažné porušení pravidel týkajících se zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii,
- závažné obcházení požadavků na provedení posouzení vlivů na životní prostředí,
- nezákonná výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání, emise nebo uvolňování fluorovaných skleníkových plynů.

Tato jednání představují potenciálně vysoké riziko pro lidské zdraví a životní prostředí a mohou vést k obzvláště závažným negativním dopadům na životní prostředí a společnost. Navzdory existujícím i potenciálním škodlivým důsledkům není prosazování příslušných pravidel v současné době dostatečně účinné. Ukázalo se, že přijetí správních sankcí členskými státy je dosud nedostatečné a nelze na ně dostatečně spoléhat, pokud jde o zajištění souladu s pravidly na ochranu životního prostředí, a jsou tedy potřeba přísnější opatření pro předcházení trestné činnosti proti životnímu prostředí a boj proti ní.

Například pokud jde o nařízení EU o dřevu[10], všechny členské státy sice zahrnuly do vnitrostátních právních předpisů sankce pro pachatele trestné činnosti, jejich druhy a maximální výše se však v jednotlivých členských státech značně liší: ve 23 členských státech může být uložena pokuta a zabavení ve správním řízení, v 16 členských státech pokuta v trestním řízení, v 17 státech trest odnětí svobody, v 15 pozastavení obchodu a v 11 státech

[9] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES ze dne 7. září 2005 o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 11).

[10] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010 ze dne 20. října 2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (Úř. věst. L 295, 12.11.2010, s. 23).

jiné druhy sankcí. Pokuty za porušení nařízení EU o dřevu se pohybují v rozmezí od 50 EUR do neomezené částky[11]. Kvůli těmto rozdílům mezi sankčními režimy členských států vztahujícími se na porušení nařízení EU o dřevu a skutečnosti, že sankce jsou v mnoha případech považovány za příliš nízké na to, aby skutečně odrazovaly od protiprávního jednání, jakož i kvůli nerovnoměrnému prosazování práva v celé EU vzniká riziko přesměrování obchodu. Rozdíly v sankčních režimech a nejednotné provádění v jednotlivých členských státech navíc narušují rovné podmínky tím, že znevýhodňují hospodářské subjekty, které požadavky striktně dodržují. To lze řešit prostřednictvím harmonizované kriminalizace a sblížením úrovní sankcí v celé EU ve směrnici o trestněprávní ochraně životního prostředí.

Je zřejmé, že za okolností, které například v jednom členském státě vedly k vraždám dvou lesníků, kteří vyšetřovali problémy související s nezákonnou těžbou dřeva, správní sankce nepostačují. Vzorec porušování předpisů souvisejících se dřevem je natolik závažný, že orgány musejí mít k jejich řešení k dispozici prostředky k trestnímu stíhání. Komise v souvislosti s problematikou dřeva zahájila proti zmíněnému členskému státu řízení o nesplnění povinnosti z důvodu nedostatečně účinných kontrol hospodářských subjektů a neuplatňování vhodných sankcí. Mezitím tento členský stát zavedl trestní sankce za konkrétní pochybení, na něž se dříve vztahovaly pouze správní sankce, které nebyly k zajištění souladu s právními předpisy dostatečné.

Závažná porušení zákazů používání odpojovacích zařízení v motorových vozidlech, která byla odhalena od roku 2015, ukazují, že ani velké etablované společnosti nelze odradit od porušování předpisů, pokud se domnívají, že trestem může být pouze správní sankce.

Další příklad se týká nezákonného odběru vody, který přispívá k závažnému úbytku vodních zdrojů, což je problém, který se bude v důsledku změny klimatu nadále zhoršovat. Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě z roku 2021 nazvané „Udržitelné využívání vody v zemědělství: finanční prostředky v rámci SZP pravděpodobněji podporují větší, ale ne efektivnější využívání vody“ dokumentuje neúčinnost správních opatření k řešení nadměrného odběru vody a zdůrazňuje, že účinnému provádění a dodržování příslušných povinností brání nedostatečná frekvence kontrol a příliš nízké sankce[12]. Zpráva odkazuje na nedostatky v sankčních režimech v jednotlivých členských státech[13].

Pouze omezený počet členských států navíc zavedl sankce vztahující se na oznamovatele záměru podle směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí. Oznamovatelé záměru například nejsou systematicky sankcionováni v případech, kdy u daného záměru neprovedou posouzení vlivů na životní prostředí nebo realizují záměr před dokončením příslušných řízení nebo bez řádného povolení. Ačkoli porušení těchto povinností může mít závažné negativní dopady na životní prostředí, stávající úroveň sankcí od těchto trestných činů dostatečně neodrazuje.

---

11 Pracovní dokument útvarů Komise o kontrole účelnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010 ze dne 20. října 2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (nařízení EU o dřevu), a nařízení Rady (ES) č. 2173/2005 ze dne 20. prosince 2005 o zavedení režimu licencí FLEGT pro dovoz dřeva do Evropského společenství (nařízení FLEGT), 17.11.2021, SWD(2021) 328 final, s. 14.

12 Evropský účetní dvůr, Zvláštní zpráva 2021, Udržitelné využívání vody v zemědělství: finanční prostředky v rámci SZP pravděpodobněji podporují větší, ale ne efektivnější využívání vody, bod 62 a násl.

13 Evropský účetní dvůr, Zvláštní zpráva 2021, Udržitelné využívání vody v zemědělství: finanční prostředky v rámci SZP pravděpodobněji podporují větší, ale ne efektivnější využívání vody, bod 32.

Je nezbytné posílit soulad s pravidly EU týkajícími se činností s dopadem na životní prostředí a environmentálně citlivého zboží dostupností trestních sankcí, které dávají najevo silnější formu společenského nesouhlasu než sankce správní. Stanovení trestných činů spočívajících v závažných porušeních pravidel Unie, které bez ohledu na svůj právní základ přispívají k politice Unie v oblasti ochrany životního prostředí, nastavuje jasné hranice pro druhy chování, které jsou považovány za obzvláště nepřijatelné, a vysílá veřejnosti a potenciálním pachatelům signál, že příslušné orgány berou toto chování velmi vážně. Tento přístup se jeví jako vhodný zejména vzhledem k tomu, že v této oblasti politiky je výslovně spoléháno na zásady prevence a obezřetnosti.

Společná minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v oblasti životního prostředí by rovněž umožnila využívání účinnějších metod vyšetřování a účinnější spolupráci v rámci členských států a mezi nimi. To bylo uznáno za obzvláště důležité, pokud jde o boj proti nedovolenému obchodování s odpady a nezákonnému obchodování s volně žijícími a planě rostoucími druhy (včetně nezákonného obchodování se dřevem), s ohledem na vztah této oblasti k vnitřnímu trhu a obchodní politice EU.

Vzhledem k možným ničivým dopadům trestných činů proti životnímu prostředí na životní prostředí a lidské zdraví je důležité, aby potenciální pachatelé neměli za to, že v některých částech EU je uplatňován mírnější a méně účinný regulační režim. Uložení trestních sankcí za nejzávažnější pochybení v oblasti životního prostředí bude pro potenciální pachatele více odrazující. Pro zajištění účinného provádění politiky Unie v oblasti ochrany životního prostředí je proto zásadní zavedení trestních sankcí všemi členskými státy.

Pokud jde o zahrnutí nedbalosti do rámce trestných činů, je důležité zdůraznit, do jaké míry se právní předpisy EU v oblasti životního prostředí opírají o zásady prevence a obezřetnosti. Smlouva (čl. 191 odst. 2 SFEU) výslovně stanoví, že politika v oblasti životního prostředí je na těchto zásadách založena. Vysoká úroveň péče je nezbytná v souvislosti s činnostmi, které jsou z podstaty nebezpečné z důvodu používání nebezpečných materiálů a/nebo procesů. V této souvislosti může mít nedbalost závažné a dokonce katastrofické důsledky, a proto je nezbytné zdůraznit postoj společnosti, že nedbalostní jednání by mělo být považováno za natolik závažné, že je třeba jej trestně stíhat. Trestní právo má mít odrazující účinek a zahrnutí nedbalosti mezi trestné činy by samo o sobě mělo odrazovat od jakékoli tendence k takovému jednání, například za účelem dosažení finančního zisku prostřednictvím nedostatečných investic nebo zanedbáváním řádných postupů.

Acquis v oblasti životního prostředí zahrnuje významný počet nástrojů, jako je směrnice o průmyslových emisích[14], směrnice Seveso[15], nařízení REACH[16] a právní předpisy o odpadech, které se zaměřují na zajištění toho, aby se k nebezpečným nebo vysoce rizikovým činnostem a látkám přistupovalo s vysokou úrovní technických záruk.

---

14 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (Úř. věst. L 197, 24.7.2012, s. 1).

16 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1).

Vzhledem k četnosti výskytu některých trestných činů je bohužel organizovaná trestná činnost považována za problém, který ohrožuje nakládání s odpady[17]. Dlouhodobě uznávaným problémem je rovněž nedodržování zákazů spojených s volně žijícími a planě rostoucími druhy, jak dokládá například zaměření Bernské úmluvy[18] na úsilí související s bojem proti trestné činnosti poškozující volně žijící a planě rostoucí druhy. I v této souvislosti a vzhledem k povaze příslušného jednání je nezbytné, aby se tato směrnice vztahovala i na nedbalost.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

• Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů

Komise v letech 2019–2020 provedla hodnocení stávající směrnice (zveřejněno v říjnu 2020), v němž dospěla k závěru, že směrnice nemá v praxi velký dopad. Hodnocení *ex post* se řídilo čtyřmi hlavními hodnotícími kritérii: a) účinnost (hodnocení toho, zda bylo dosaženo cílů směrnice), b) efektivita (hodnocení toho, zda přínosy existence směrnice a jejího provádění odůvodňují náklady), c) soudržnost (s dalšími příslušnými trestněprávními a environmentálními právními předpisy a politikami EU, jakož i s mezinárodními závazky EU) a d) relevance (relevance původních cílů směrnice s ohledem na současné a budoucí potřeby). Hodnocení rovněž zohlednilo sociální a hospodářské dopady na různé skupiny zúčastněných stran.

Hodnocení určilo šest hlavních problémů, které vedly k nedostatečné účinnosti směrnice v praxi:

1. Oblast působnosti směrnice je zastaralá a je vymezena složitým způsobem, což brání účinnému vyšetřování, stíhání a přeshraniční spolupráci.

2. Směrnice obsahuje několik nejasných definic použitých pro popis trestných činů proti životnímu prostředí, které mohou bránit účinnému vyšetřování, stíhání a přeshraniční spolupráci.

3. Úrovně sankcí nejsou podle stávající směrnice dostatečně účinné a odrazující ve všech členských státech.

4. Nedostatečná vnitřní a přeshraniční spolupráce a koordinace v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí mezi členskými státy brání účinnému vyšetřování a stíhání.

5. Nedostatek spolehlivých, přesných a úplných statistických údajů o řízeních týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí v členských státech je překážkou pro vnitrostátní tvůrce politik a odborníky z praxe při monitorování účinnosti jejich opatření.

6. Neúčinný řetězec prosazování práva: trestná činnost proti životnímu prostředí není vzhledem k neúčinnému fungování řetězce prosazování práva účinně upřednostňována, odhalována, vyšetřována, stíhána a sankcionována. Byly zjištěny nedostatky v prosazování práva ve všech členských státech a na všech úrovních řetězce prosazování práva (inspektoři, policie, státní zastupitelství a trestní soudy), včetně nedostatku zdrojů, odborné přípravy a odborných znalostí, nedostatečného povědomí a stanovení priorit a nedostatečné spolupráce a sdílení informací.

---

[17] Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v Evropské unii (SOCTA), A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime (Korumpující vliv: infiltrace a podrývání evropského hospodářství a společnosti ze strany organizované trestné činnosti), Europol 2021, s. 54 a násl.

[18] Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť.

Na základě výsledků hodnocení se Evropská komise rozhodla směrnici revidovat a provedla posouzení dopadů. Jednotlivé kroky posouzení dopadů, od vymezení problémů a mechanismů jejich příčin až po určení cílů a možných politik, vycházely ze zjištění hodnotící zprávy.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Komise vedla plodné veřejné a cílené konzultace se zúčastněnými stranami, aby využila externích odborných znalostí a pochopila zájmy širší veřejnosti. Jejím cílem bylo dále zajistit, aby možnosti zvažované pro přezkum směrnice představovaly nejvhodnější způsoby, jak zvýšit její účinnost a podpořit práci odborníků z praxe. Konzultace byly vedeny v co nejširším rozsahu s cílem získat relevantní informace, důkazy a vysvětlení relevantních a skutečných potřeb různých kategorií zúčastněných stran ohledně šesti hlavních cílů:

- vyjasnění a aktualizace oblasti působnosti směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí,
- vyjasnění právních pojmů použitých k vymezení trestných činů proti životnímu prostředí,
- zlepšení dostupnosti odrazujících a srovnatelných druhů a úrovní sankcí,
- zlepšení přeshraniční spolupráce,
- zlepšení shromažďování a šíření informací a statistických údajů a
- zlepšení fungování řetězce prosazování práva (odborná příprava, koordinace a spolupráce, zdroje, strategický přístup).

Konzultace probíhaly v rané fázi a jejich cílem bylo shromáždit názory široké škály zúčastněných stran, jako je veřejnost, odborníci, odborníci z praxe (policejní služby, inspektoři, státní zástupci a soudci), sítě odborníků z praxe (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnvirCrimeNet), orgány veřejné moci členských států (ministerstva spravedlnosti a ministerstva životního prostředí), evropské agentury (Europol a Eurojust), nevládní organizace v oblasti životního prostředí, obchodní organizace, jednotlivé podniky a akademičtí pracovníci. Se všemi těmito stranami proběhly konzultace ohledně jejich očekávání a zájmů, co se týče potřeby a obsahu možného přezkumu směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí.

V průběhu tohoto procesu použila Komise různé metody a formy konzultace, které zahrnovaly:

- konzultaci týkající se počátečního posouzení dopadů a 12týdenní otevřenou veřejnou konzultaci, v jejímž rámci byly vyžádány názory všech zúčastněných stran,
- řadu on-line cílených tematických seminářů a setkání skupin odborníků, včetně zasedání Fóra pro dodržování právních předpisů a správu v oblasti životního prostředí a jeho pracovní skupiny pro ukládání sankcí za trestné činy proti životnímu prostředí. Za účelem přípravy na zasedání pořádaná Komisí byly předem rozeslány speciální dotazníky a diskusní dokumenty,
- řadu on-line konferencí, jichž se Komise zúčastnila a na nichž představila svou práci v této oblasti, shromáždila zpětnou vazbu k šesti hlavním možnostem od ostatních účastníků a pozvala další aktéry k účasti na odborném procesu a veřejné konzultaci,
- dvoustranná on-line setkání s širokou škálou zúčastněných stran uspořádaná z podnětu Komise nebo zúčastněných stran,

- stanoviska a analytické dokumenty evropských agentur, odborníků z praxe, profesních sítí (např. společné prohlášení IMPEL/ENPE/EUFJE a EnviCrimeNet přijaté na konferenci věnované boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a revizi směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, která se konala v květnu 2021), zástupců průmyslu, orgánů veřejné moci členských států, nevládních organizací, občanské společnosti a akademické obce.

Celkem trvaly specializované konzultační činnosti více než 6 měsíců, od února 2021 do července 2021.

Konzultace měly mít stejnou logickou posloupnost jako posouzení dopadů, tedy vycházet z definování problému a umožnit postupný rozvoj potenciálních přístupů a jejich dopadů:

- Většina respondentů potvrdila potřebu aktualizovat oblast působnosti směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí a vyjasnit právní pojmy.
- Většina příspěvků nevládních organizací a podnikatelských sdružení identifikovala oblasti související s životním prostředím nebo konkrétní právní předpisy, na něž se stávající směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí nevztahuje a jejichž zahrnutí by mělo být zváženo.
- Většina respondentů uvedla, že považuje za vhodné zahrnout ustanovení o minimálních horních hranicích sankcí a přitěžujících okolností. V některých případech respondenti uváděli, že by za užitečné považovali doplnit právní předpisy o právnických osobách ustanovením o konfiskaci.
- Několik zúčastněných stran se vyslovilo pro lepší shromažďování a předávání informací členskými státy. Byly vyjádřeny obavy, že by to znamenalo složité úpravy v oblasti IT a šlo by o komplikovaný a zdlouhavý proces, který by představoval značnou administrativní zátěž pro donucovací orgány, státní zastupitelství a soudnictví.
- Velká většina zúčastněných stran potvrdila naléhavou potřebu zlepšit účinnost řetězce prosazování práva v praxi a zahrnout ustanovení o odborné přípravě, zdrojích, spolupráci a koordinaci, jakož i potřebu strategických přístupů k boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Komise při rozhodování o tom, které možnosti by měly být upřednostněny, vzala v úvahu všechny odpovědi. Více informací o konzultacích naleznete v přílohách posouzení dopadů (přílohy 7 a 8).

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Aby Komise zajistila dostupnost potřebných důkazů pro své posouzení dopadů, čerpala z širokého spektra odborných znalostí. Zvažovaná odborná stanoviska lze rozdělit do dvou hlavních kategorií: studie o současných znalostech v dotčené oblasti a konzultace se zúčastněnými stranami.

Komise směrnici v letech 2019–2020 nejprve vyhodnotila a v říjnu 2020 zveřejnila svá zjištění. Hodnocení jí pomohlo pochopit přínosy a nedostatky stávajících právních předpisů. Připravilo tak půdu pro přezkum směrnice, jelikož z něj jasně vyplynulo, že stávající právní předpisy mají v praxi pouze zanedbatelné účinky. Po provedení hodnocení zadala Komise vypracování studie na podporu posouzení dopadů, která byla následně vypracována v období od dubna do října 2021. Jejím cílem bylo posoudit dopady různých možností, zejména jejich finanční a hospodářský dopad.

Kromě těchto dvou studií provedla Komise komplexní přezkum stávající literatury na dané téma, jak ukazují četné odkazy na literaturu v posouzení dopadů. Dále byl analyzován velký počet písemných prohlášení zúčastněných stran, např. Eurojustu, Europolu, profesních sítí, odborníků z praxe, členských států, nevládních organizací a podniků. Analýza podkladů rovněž zahrnovala přezkum postojů Evropského parlamentu, např. zprávy o odpovědnosti společností za škody na životním prostředí (2020/2027(INI)) Výboru pro právní záležitosti. Byla rovněž zohledněna zjištění pracovních skupin, např. z průzkumu v jednotlivých zemích pro druhé zasedání pracovní skupiny Rady Evropy pro životní prostředí a trestní právo dne 15. června 2021.

Pečlivě byla zvážena také příslušná činnost hlavních evropských sítí pro prosazování právních předpisů v oblasti životního prostředí (IMPEL, EnviCrimeNet, ENPE, EUFJE).

Zohledněny byly rovněž výsledky osmého kola vzájemných hodnocení Rady týkajících se boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

- **Posouzení dopadů**

Tento legislativní návrh je založen na posouzení dopadů. Výbor pro kontrolu regulace dne 1. října 2021 vydal kladné stanovisko (s výhradami). Příloha I posouzení dopadů vysvětluje, jak byly připomínky výboru řešeny.

Hodnocení ukázalo, že ačkoli směrnice stanoví společný rámec EU pro klíčové trestné činy proti životnímu prostředí, neměla v praxi velký účinek.

Neměla vliv na počet odsouzení ani úroveň uložených sankcí v členských státech. V rámci hodnocení byly zjištěny zejména tyto konkrétní klíčové problémy:

1. Oblast působnosti směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí (vymezená ve dvou přílohách směrnice a v seznamu trestných činů v jejím článku 3) je zastaralá a je vymezena složitým způsobem, což brání účinnému vyšetřování, stíhání a přeshraniční spolupráci.
2. Definice trestných činů proti životnímu prostředí jsou nejasné a brání efektivnímu vyšetřování, stíhání a přeshraniční spolupráci mezi členskými státy i v rámci členských států.
3. Úrovně sankcí nejsou ve všech členských státech účinné a odrazující.
4. Přeshraniční spolupráce je příliš omezená.
5. Tvůrci politik a odborníci z praxe nemají dostatečné povědomí o povaze a rozsahu trestné činnosti proti životnímu prostředí a o účinnosti opatření v oblasti prosazování práva v důsledku omezeného shromažďování, zpracovávání a sdílení statistických údajů.
6. Řetězec prosazování práva pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí je mimo jiné neúčinný z důvodu nedostatečné odborné přípravy a specializace, jakož i nedostatečné koordinace a spolupráce mezi různými úrovněmi prosazování práva v oblasti životního prostředí.

Komise vypracovala řadu legislativních a nelegislativních možností. Zvažované možnosti, které byly zavrženy v rané fázi, jsou následující: zrušit směrnici nebo řešit zjištěné problémy pouze nezávaznými opatřeními, jako jsou pokyny EU pro výklad definic a výše sankcí.

Na základě posouzení je jedinou vhodnou možností, jak dosáhnout stanovených specifických cílů, revize směrnice. Tím by nebyly vyloučeny podpůrné nelegislativní možnosti (dále jen „hlavní možnost“). V rámci hlavní možnosti byly v posouzení dopadů určeny a podrobně

posouzeny následující dílčí možnosti (dále jen „možnosti“), aby bylo možné řešit jednotlivé specifické cíle:

Cíl 1: Zvýšit efektivitu vyšetřování a stíhání prostřednictvím aktualizace působnosti směrnice a začleněním proveditelného mechanismu pro aktualizaci směrnice s ohledem na Zelenou dohodu pro Evropu.

- Možnost 1a: Aktualizovat stávající seznam právních předpisů v přílohách, doplnit do článku 3 nové příslušné kategorie trestných činů a zavést postup projednávání ve výborech za účelem aktualizace přílohy.
- Možnost 1b: Odkazovat na příslušné odvětvové právní předpisy obecně a odstranit přílohy; upřesnit definici trestné činnosti proti životnímu prostředí v článku 3 a doplnit nové relevantní kategorie trestných činů.
- Možnost 1c: Definovat trestnou činnost proti životnímu prostředí ve směrnici bez požadavku na porušení příslušných odvětvových právních předpisů EU.

Upřednostňovanou možností je možnost 1b, neboť přináší větší právní jasnost, pokud jde o to, která porušení odvětvových právních předpisů představují trestnou činnost proti životnímu prostředí. V budoucnu by evropský normotvůrce musel směrnici aktualizovat (podobně jako v současné situaci), jelikož jednodušší mechanismus – konkrétně postup projednávání ve výborech – nelze aplikovat na základní části směrnice, jako je definice trestné činnosti proti životnímu prostředí. Trestné činy v článku 3 by byly vymezeny podle rozšířené definice toho, co je „protiprávní“, a obsahovaly by rovněž aktualizovaný seznam kategorií trestných činů založených na závažných porušeních stávajících právních předpisů v oblasti životního prostředí.

Cíl 2: Zvýšit efektivitu vyšetřování a stíhání prostřednictvím vyjasnění nebo odstranění neurčitých pojmů v definicích trestné činnosti proti životnímu prostředí.

- Možnost 2a: Přesněji definovat nejasné pojmy ve směrnici (např. „podstatné zhoršení / podstatná škoda“).
- Možnost 2b: Odstranit neurčité pojmy, jako je například „podstatné zhoršení / podstatná škoda“, a kriminalizovat „rizikové chování“ (trestný čin představující ohrožení).
- Možnost 2c: Kombinace možností 2a a 2b.

Upřednostňovanou možností je možnost 2c, protože v zájmu jasnosti by normotvůrce měl v samotné směrnici (možnost 2a) vyjasnit určené nejasné definice a měl by rovněž doplnit více trestných činů založených na pojmu rizika, což je zásadní pro případy týkající se velkých škod, které lze prokázat v řízeních o trestné činnosti proti životnímu prostředí. Trestné činy představující ohrožení by se vztahovaly na případy, kdy normotvůrce rozhodl, že porušení odvětvových pravidel by znamenalo nepřijatelné riziko pro životní prostředí.

Cíl 3: Zajistit účinné, odrazující a přiměřené druhy a výše sankcí za trestnou činnost proti životnímu prostředí.

- Možnost 3a: Zavést minimální horní hranice sankcí.
- Možnost 3b: Možnost 3a s připojením přitěžujících okolností a doplňkových sankcí.
- Možnost 3c: Možnost 3b s připojením povinnosti spojit výši pokut s finanční situací právnických osob a/nebo nezákonnými zisky.

Upřednostňovanou možností je možnost 3c, neboť všechna opatření se zabývají různými aspekty účinného ukládání sankcí a vzájemně se posilují.

Cíl 4: Podporovat přeshraniční vyšetřování a stíhání.

Soubor ustanovení, která přímo podporují přeshraniční spolupráci, jako jsou harmonizované účinné vyšetřovací nástroje, povinnost spolupracovat prostřednictvím Europolu, Eurojustu a úřadu OLAF a pravidla pro soudní příslušnost.

Cíl 5: Podpořit informované rozhodování o trestné činnosti proti životnímu prostředí prostřednictvím lepšího shromažďování a sdílení statistických údajů.

- Možnost 5a: Uložit členským státům povinnost shromažďovat statistické údaje týkající se trestné činnosti proti životnímu prostředí a pravidelně o nich podávat zprávy Komisi.
- Možnost 5b: Možnost 5a s připojením povinnosti členských států shromažďovat statistické údaje a podávat o nich zprávy podle harmonizovaných společných norem.

Upřednostňovanou možností je možnost 5b.

Cíl 6: Zvýšit provozní efektivitu vnitrostátních řetězců prosazování práva s cílem podpořit odhalování, vyšetřování, stíhání a ukládání sankcí.

Soubor povinností na podporu praktického provádění, jako je poskytování cílené a pravidelné odborné přípravy na všech úrovních řetězce prosazování práva, zastřešující vnitrostátní strategie boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a opatření ke zvyšování povědomí.

Upřednostňovaný soubor úprav

V rámci cíle 1 odstranění příloh a namísto toho upřesnění definice toho, co představuje trestnou činnost proti životnímu prostředí, v článku 3 a doplnění nových kategorií trestných činů proti životnímu prostředí do téhož článku pravděpodobně zlepší účinnost vyšetřování a stíhání trestných činů proti životnímu prostředí, zejména pokud jde o přeshraniční spolupráci. Pokud by však do oblasti působnosti směrnice byly přidány nové oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí, bylo by v budoucnu rovněž zapotřebí pravidelně aktualizovat směrnici legislativním postupem. Aktualizace nelze dosáhnout jednodušším způsobem, neboť definice kategorií trestných činů proti životnímu prostředí jsou základní částí směrnice, která vyžaduje rozhodnutí normotvůrce Evropské unie.

V rámci cíle 2 je pro odpovídající reakci na trestné činy proti životnímu prostředí nezbytné uvést jak trestnou činnost představující ohrožení životního prostředí, tak trestnou činnost se skutečnou škodou. Stávající směrnice vychází z kombinace těchto dvou typů definice trestné činnosti. Návrhem bude nutno doplnit nové kategorie trestných činů představujících ohrožení a přesněji specifikovat, které chování je trestným činem; bude rovněž třeba doplnit informace, které umožní určit, co může představovat škody na životním prostředí.

Přesnější definice nejasných pojmů, jako jsou „*podstatné* zhoršení / *podstatná* škoda“ a „*zanedbatelné množství nebo množství jiné než zanedbatelné*“, zlepší jasnost směrnice. Zaměření na trestný čin představující ohrožení a rizikové chování umožní účinný postih v případech, kdy je obtížné zjistit skutečnou škodu nebo kdy k žádné škodě nedošlo. Kombinované uplatňování obou možností tedy může vést ke zvýšení efektivity vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí.

V rámci cíle 3 povede soubor opatření týkajících se sankcí (možnost 3c – minimální horní hranice sankcí, přitěžující okolnosti, doplňkové sankce, závislost výše pokut na nezákonném

zisku a finanční situaci pachatele) v praxi k účinnějším, přiměřenějším, více odrazujícím a jednotnějším úrovním sankcí v celé EU. Minimální horní hranice sazeb trestů odnětí svobody poskytne příslušníkům donucovacích orgánů přístup k vyšetřovacím nástrojům, které jsou k dispozici pouze pro trestné činy s určitou minimální horní hranicí sankcí. To povede k efektivnějšímu vyšetřování a usnadní přeshraniční spolupráci.

Opatření v rámci cíle 4 (sbližování vyšetřovacích nástrojů, povinnost spolupráce prostřednictvím agentur EU, zřízení vnitrostátních kontaktních míst) budou přímo podporovat přeshraniční spolupráci, vzájemně se doplňovat a posilovat a povedou k efektivnějšímu vyšetřování, neboť mnoho případů trestné činnosti proti životnímu prostředí lze úspěšně vyšetřovat pouze přeshraničně.

Upřednostňovaná možnost v rámci cíle 5 povede ke společně definované minimální normě pro shromažďování údajů o postupech týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí, a tedy i k možnosti porovnat statistické údaje v celé EU.

Soubor opatření navrhovaných v rámci cíle 6 (odborná příprava/specializace, požadavky na spolupráci a koordinaci, zvyšování povědomí, vnitrostátní strategie) bude mít pozitivní vliv na praktickou účinnost na všech úrovních řetězce prosazování práva (inspektory, policii, státní zastupitelství, trestní soudce).

Vzhledem k tomu, že směrnice vyžaduje zlepšení ve všech šesti problematických oblastech, k nejlepšímu celkovému souboru úprav by měla vést kombinace upřednostňovaných možností v rámci každého z cílů. V kombinaci mohou upřednostňované možnosti dosáhnout kumulativních dopadů, které jdou nad rámec toho, čeho by jednotlivé upřednostňované možnosti mohly dosáhnout samostatně.

Přeshraniční spolupráci budou podporovat nejen opatření v rámci cíle 4, ale také širší oblast působnosti směrnice, která takovou spolupráci umožní ve více oblastech souvisejících s životním prostředím. Přesnější vymezení toho, co představuje trestný čin proti životnímu prostředí, v rámci cíle 2 více sladí rozdílné vnímání problematiky v členských státech, které dosud spolupráci ztěžovalo, nebo dokonce vedlo k jejímu ukončení. Definice horních hranic sankcí nejen zajišťuje více odrazující efekt, ale také otevírá cestu účinným přeshraničním vyšetřovacím nástrojům stanoveným v rámci legislativních nástrojů, které lze použít pouze od určité úrovně sankcí pro danou kategorii trestné činnosti. V rámci cíle 6 bude přeshraniční spolupráci přímo usnadňovat i lepší odborná příprava a specializace v členských státech podle srovnatelných norem.

Díky přesnějším definicím trestné činnosti proti životnímu prostředí (cíl 2) a lepší odborné přípravě a specializaci v rámci cíle 6 bude posílena schopnost pracovníků donucovacích orgánů lépe předvídat šance na úspěch případu, což povede ke stíhání většího počtu případů. Dalšími faktory, které by mohly usnadnit rozhodnutí investovat zdroje potřebné k řešení případů trestné činnosti proti životnímu prostředí, jsou lepší přeshraniční spolupráce (cíl 4) a dostupnost více odrazujících typů a úrovní sankcí (cíl 3).

Účinnosti a odrazujícího účinku trestního vyšetřování v oblasti životního prostředí bude dosaženo nejen ukládáním vhodnějších sankcí prostřednictvím upřednostňované možnosti v rámci cíle 3. K vytvoření systému trestního soudnictví, který odrazuje od trestné činnosti proti životnímu prostředí, přispěje rovněž účinnější vyšetřování prostřednictvím kombinovaných účinků upřednostňovaných možností v rámci cílů 1, 2, 4 a 6, jak je popsáno výše.

Upřednostňované možnosti tak nejen nejlépe slouží k naplnění příslušných cílů, ale také posilují celkovou účinnost směrnice nad rámec každého jednotlivého specifického cíle.

Na koho se směrnice vztahuje?

Členské státy a orgány veřejné moci

Očekává se, že ustanovení o provádění směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí posílí účinnost řetězce prosazování práva a zajistí srovnatelnost úsilí v boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí v celé EU. V jejich důsledku mohou environmentálním, donucovacím a justičním orgánům v členských státech vzniknout určité náklady, a to jak jednorázové, tak průběžné. Střednědobé a dlouhodobé přínosy je však značně převýší. Vnitrostátní orgány budou muset poskytnout dodatečné lidské a materiální zdroje (zejména v rámci policie a státních zastupitelství, jimž nejčastěji přísluší odpovědnost za vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí). Také povinnost členských států shromažďovat statistické údaje a podávat o nich zprávy podle nových a harmonizovanějších norem by mohla vytvořit další administrativní zátěž, a to pokud jde o potenciální přizpůsobení stávajících systémů zaznamenávání případů a o nutnost vypracování statistik, které mají být následně předány na úroveň EU, na vnitrostátní úrovni. Všechny členské státy by musely příslušným odborníkům v celém řetězci prosazování práva poskytnout určitou míru dodatečné odborné přípravy s přihlédnutím k revidovaným podmínkám směrnice a nutnosti dodatečného personálu. Potřebné zdroje závisí na tom, do jaké míry členské státy již poskytují pravidelnou odbornou přípravu v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí. V neposlední řadě vznikají určité dodatečné náklady spojené se zřízením národních kontaktních míst v různých institucích a s rozvojem vnitrostátních strategií pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Podniky v EU

Podnikům v EU nevznikají v souvislosti se směrnicí žádné přímé náklady; jejich náklady na dodržování předpisů vyplývají ze správního práva v oblasti životního prostředí. Účinnější prosazování práva v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí by podniky jednající v souladu s právními předpisy ochránilo před nekalou hospodářskou soutěží vyplývající z nezákonné obchodní činnosti. Kromě toho by se snížilo poškození dobré pověsti odvětví (např. nakládání s odpady, výroba chemických látek), která jsou postižena nezákonnou činností, což by podnikům dodržujícím předpisy přineslo další výhody. Vzhledem k tomu, že trestná činnost proti životnímu prostředí bude i nadále spojena s porušením správních předpisů, existuje pouze malé riziko, že by podniky mohly být sankcionovány za činnost v oblasti životního prostředí, již správní právo povoluje, s výjimkou konkrétních a přesně vymezených situací uvedených ve směrnici.

Malé a střední podniky

Malé a střední podniky mohou čelit poněkud vyššímu tlaku v důsledku omezenější schopnosti platit pokuty a/nebo využívat právních odborných znalostí a provádět opatření náležité péče. Možnost určení výše sankcí vedle dalších okolností trestné činnosti také dle finanční situace společnosti by mohla zranitelnost malých a středních podniků vůči těmto pokutám snížit.

Občané EU

Očekává se, že účinnější prosazování trestněprávních předpisů v oblasti životního prostředí bude mít pozitivní dopad na společnost jako celek. Kromě přínosu pro kvalitu života spojeného s ochranou životního prostředí podporuje omezení trestné činnosti lepší správu věcí veřejných, snížení korupce a snížení rizik, která představují velké organizované zločinecké skupiny.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Toto posouzení dopadů nezjistilo žádný potenciál pro zjednodušení směrnice nebo snížení zbytečných nákladů.

Směrnice, která je trestněprávním nástrojem, nepřináší občanům, podnikům ani malým a středním podnikům žádné dodatečné náklady. To bylo potvrzeno během konzultací se zúčastněnými stranami.

Návrh bude obsahovat řadu dodatečných ustanovení, jejichž cílem je stávající velmi obecnou směrnici upřesnit, vyjasnit její oblast působnosti, poskytnout přesnější definice trestných činů a zajistit účinnost, proporcionalitu a odrazující charakter sankcí. Díky zjednodušení a podpoře praktického provádění ze strany orgánů členských států tak směrnice lépe dosáhne svých cílů.

Návrh rovněž obsahuje nová ustanovení požadující, aby členské státy přijaly konkrétní opatření, která zajistí účinné provádění směrnice v praxi (opatření v oblasti odborné přípravy, osvětová opatření, opatření k posílení přeshraniční spolupráce, k poskytnutí nezbytných zdrojů atd.). Ačkoli se zdá, že se jedná o nové povinnosti, které členským státům způsobí náklady, dotčená ustanovení ve skutečnosti pouze výslovně stanoví, co je povinností členských států již nyní. Členské státy mají nejen povinnost provést směrnici ve vnitrostátním právu, ale musí také přijmout nezbytná praktická prováděcí opatření. Z hodnocení vyplynulo, že praktické provádění je nedostatečné ve všech členských státech a v celém řetězci prosazování práva. K zajištění dodržování souladu ze strany členských států je tedy výslovné stanovení povinností ve směrnici nezbytné. Prováděcí opatření požadovaná v návrhu odborníci z praxe označili za nejvhodnější k tomu, aby jim umožnila prosazovat vnitrostátní předpisy provádějící směrnici. Jako zásadní pro zlepšení prosazování práva, pokud jde o trestnou činnost proti životnímu prostředí, byla označena zejména odborná příprava.

- **Základní práva**

Směrnice bude mít pravděpodobně pozitivní dopad na úroveň ochrany životního prostředí, která je předmětem článku 37 Listiny základních práv Evropské unie. Zlepšení stavu životního prostředí pomůže zlepšit dobré životní podmínky (zdraví) občanů, které jsou předpokladem pro zaručení lidské důstojnosti. Proto také pozitivně ovlivní právo na život (článek 2 Listiny), právo na fyzickou nedotknutelnost (článek 3), péči o děti a jejich blaho (článek 24), právo na zdravé pracovní podmínky (článek 31) a právo na preventivní a jinou zdravotní péči (článek 35).

Při provedení této směrnice, která je trestněprávním nástrojem, do vnitrostátního práva bude nutno dodržovat základní práva a zásady obsažené v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jak jsou uznány ve Smlouvě o EU. Konkrétně by měla být provedena a uplatňována s náležitým ohledem na právo na ochranu osobních údajů (článek 8 Listiny), svobodu podnikání (článek 16), presumpci neviny a právo na obhajobu (článek 48), zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů (článek 49) a právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin (článek 50). Při provádění této směrnice by členské státy měly zajistit dodržování procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení. Povinnostmi podle této směrnice nejsou dotčeny povinnosti členských států podle právních předpisů EU o procesních právech v trestním řízení.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Stávající návrh má zanedbatelné rozpočtové důsledky jak pro členské státy, tak pro Komisi. Konkrétní informace o finančních dopadech pro Komisi jsou uvedeny v legislativním finančním výkazu připojeném k tomuto legislativnímu balíčku.

Komise ponese dva druhy nákladů: jednorázové a opakované. První finanční dopady pro Komisi souvisejí s pátým cílem revize: zlepšení shromažďování statistických údajů a podávání zpráv o trestné činnosti proti životnímu prostředí. Náklady Komise na tento cíl v roce 2025 činí 155 000 EUR. Celkové náklady jsou rozděleny do tří druhů výdajů. Zaprvé

jde o definování minimálních norem, které bude stát 110 000 EUR a představuje jednorázové náklady pouze v roce 2025. Druhý typ nákladů je spojen s udržováním norem, jde o každoroční náklady ve výši 16 000 EUR. Poslední typ nákladů spojených s tímto cílem představuje vypracování zprávy o údajích členských států každé dva roky, což s sebou nese každoroční náklady ve výši 25 000 EUR.

Kromě těchto nákladů na pátý cíl revize ponese Komise v rámci své povinnosti podávat zprávy další jednorázové náklady. Legislativní návrh stanoví, že Komise bude povinna vypracovat dvě zprávy. První z nich se týká provedení směrnice členskými státy a bude stát 405 000 EUR, z čehož část v hodnotě 350 000 EUR bude přidělena na nábor smluvního partnera pro vypracování studie a část v hodnotě 54 600 EUR na její přezkum ze strany zaměstnanců Komise. Druhou zprávou, kterou musí Komise vypracovat, je studie, která bude analyzovat účinnost směrnice pomocí určité řady ukazatelů. Náklady na tuto studii, která bude vypracována po skončení stávajícího víceletého finančního rámce, budou 420 000 EUR.

Celkové náklady pro Komisi v roce 2025 by tedy činily 560 000 EUR a každoroční náklady spojené se směrnicí by činily 45 000 EUR. Toto hodnocení nezahrnuje náklady na zprávu o účinnosti směrnice, k jejímuž vypracování by došlo po skončení stávajícího víceletého finančního rámce.

Finanční dopady směrnice pro členské státy jsou spojeny se třemi cíli revize: zlepšení efektivity spolupráce a koordinace mezi členskými státy (cíl 4), zlepšení shromažďování statistických údajů a podávání zpráv o trestné činnosti proti životnímu prostředí (cíl 5) a zlepšení účinného fungování řetězce prosazování práva (cíl 6).

Pokud jde o cíl 4, ponesou všechny členské státy dva soubory nákladů: náklady na vyšetřovací nástroje a náklady na zřízení vnitrostátních kontaktních míst. Pokud jde o vyšetřovací nástroje, nebyly k dispozici údaje, které by umožnily počáteční posouzení nákladů. Náklady na zřízení vnitrostátních kontaktních míst se pro všechny členské státy budou pohybovat mezi 475 600 EUR a 792 700 EUR v závislosti na možnosti, kterou si členské státy zvolí.

Pokud jde o cíl 5, lze určit několik druhů nákladů pro členské státy. Dva z nich představují jednorázové náklady: zavedení vnitrostátního koordinačního postupu, což by činilo 146 200 EUR pro všechny členské státy, a stanovení minimálních norem, které by činilo 280 000 EUR. Dva druhy nákladů spojené s cílem 5 nejsou jednorázové, ale opakované. Zaprvé jde o náklady na udržování norem, které by pro všechny členské státy měly činit 35 000 EUR. Náklady na koordinaci, shromažďování údajů a podávání zpráv by pro všechny členské státy činily 220 000 EUR. Celková výše nákladů pro členské státy na cíl 5 tedy činí přibližně 683 000 EUR.

Pokud jde o cíl 6, členské státy by opět nesly několik druhů nákladů: na odbornou přípravu, zvyšování povědomí veřejnosti, definování a provádění vnitrostátních strategií a zvyšování počtu zaměstnanců. Vzhledem k tomu, že odborná příprava je jedním z hlavních podpůrných opatření směrnice, odhaduje se, že pro všechny členské státy by náklady na ni činily 7 800 000 EUR. Náklady související s vnitrostátními strategiemi by měly být jak jednorázové, tak opakované. Vymezení a první provedení vnitrostátních strategií bude pro všechny členské státy činit 864 000 EUR. Po dokončení této první části budou členské státy nést opakované náklady, které se odhadují na 325 000 EUR pro všechny členské státy. Zvýšení počtu zaměstnanců v souvislosti s touto směrnicí se odhaduje na 4 miliony EUR pro všechny členské státy. Veškeré náklady na cíl 6 tak pro všechny členské státy činí přibližně 13 milionů EUR.

Tyto náklady by měly být posuzovány s ohledem na výši škod způsobených trestnými činy proti životnímu prostředí. Podle odhadů UNEP a Interpolu zveřejněných v červnu 2016 činí roční ztráta způsobená trestnou činností proti životnímu prostředí 91 až 258 miliard USD.

5. DALŠÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsob monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Cílem návrhu je napravit nedostatky stávající směrnice, a proto stanoví různá opatření pro provádění, sledování, hodnocení a podávání zpráv.

Zaprvé bude třeba po vstupu směrnice v platnost stanovit prostřednictvím prováděcího aktu minimální normy pro shromažďování statistických údajů a podávání zpráv o trestných činech proti životnímu prostředí. Nejpozději jeden rok po vstupu směrnice v platnost budou muset členské státy vypracovat vnitrostátní strategii pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a akční plán pro provedení směrnice ve vnitrostátním právu. To Komisi umožní posoudit jak provedení revidované směrnice členskými státy, tak jejich závazek k účinnějšímu boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Prováděcí plán a mechanismy hodnocení a podávání zpráv po vstupu směrnice v platnost nekončí. Členské státy budou mít po vstupu směrnice v platnost 18 měsíců na to, aby ji provedly ve vnitrostátním právu. Dva roky po uplynutí lhůty pro provedení směrnice bude muset Komise nejprve vypracovat zprávu o tom, jak členské státy směrnici provedly ve vnitrostátním právu. Pět let po uplynutí lhůty pro provedení bude úkolem Komise vypracovat studii o účinnosti směrnice, aby mohla vyhodnotit její přidanou hodnotu. Kromě těchto monitorovacích postupů musí členské státy každé dva roky vypracovat zprávu obsahující informace ohledně směrnice, jako jsou jejich vnitrostátní strategie nebo opatření v oblasti koordinace a spolupráce. Na základě údajů předaných členskými státy Komise rovněž vypracuje statistické zprávy o trestné činnosti proti životnímu prostředí.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Článek 1: Předmět

Toto ustanovení stanoví účel směrnice, a zejména její cíl podporovat ochranu životního prostředí stanovením trestných činů a sankcí.

Článek 2: Definice

Toto ustanovení obsahuje definice pojmů používaných ve směrnici, včetně přesnější definice „protiprávní povahy“ pro účely vymezení trestných činů proti životnímu prostředí.

Článek 3: Trestné činy

Toto ustanovení popisuje trestné činy, na něž se tato směrnice vztahuje. Jde jak o trestné činy převzaté ze stávající směrnice, tak o pozměněné a vyjasněné verze trestných činů ze stávající směrnice a nově zařazené trestné činy. Pojmy použité při definování trestných činů jsou dále vyjasněny v tom smyslu, že upřesňují prvky, které je třeba vzít v úvahu při vyšetřování, stíhání a rozhodování o trestných činech: zejména jde o pojmy „podstatné zhoršení / podstatná škoda“, „mohou“ způsobit zhoršení/škodu a „zanedbatelné množství“.

Článek 4: Návod, pomoc a pokus

Článek 4 kriminalizuje návod k páchání trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 a pomoc při něm. Kriminalizován je rovněž pokus o spáchání určitých trestných činů uvedených v článku 4.

Článek 5: Sankce ukládané fyzickým osobám

Tento článek stanoví minimální normy k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující trestní sankce. Kromě toho návrh vyžaduje, aby členské státy zavedly konkrétní úrovně a druhy sankcí za trestné činy proti životnímu prostředí. Navrhovaná kategorizace odráží závažnost trestných činů. Odstavec 2 například stanoví, že za trestné činy uvedené v článku 3 by se měl uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let, pokud způsobí nebo by mohly způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob.

Cílem odstavce 5 je, aby členské státy přijaly opatření k zajištění toho, aby trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 mohly podléhat dodatečným sankcím a opatřením, které umožní individuálně reagovat na různé druhy trestné činnosti.

Článek 6: Odpovědnost právnických osob

Tento článek obsahuje povinnosti zajistit odpovědnost právnických osob za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4, pokud byly tyto trestné činy spáchány ve prospěch těchto právnických osob. Tento článek rovněž stanoví, že členské státy by měly zajistit, aby právnické osoby mohly nést odpovědnost za nedostatečný dohled a kontrolu, které umožnily spáchání trestného činu uvedeného v článcích 3 a 4 ve prospěch této právnické osoby. Kromě toho by odpovědnost právnické osoby neměla vylučovat trestní řízení proti fyzickým osobám.

Článek 7: Sankce ukládané právnickým osobám

Tento článek stanoví sankce vztahující se na právnické osoby zapojené do trestných činů, na něž se vztahuje tento návrh.

Článek 8: Přitěžující okolnosti

Tento článek stanoví přitěžující okolnosti, které je třeba zohlednit při ukládání sankcí za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4.

Článek 9: Polehčující okolnosti

Tento článek stanoví polehčující okolnosti, které je třeba zohlednit při ukládání sankcí za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4.

Článek 10: Zajištění a konfiskace

Toto ustanovení zajišťuje, aby členské státy poskytly příslušným orgánům příležitost zajistit a konfiskovat výnosy pocházející z trestných činů, na něž se vztahuje tento návrh.

Článek 11: Promlčecí doby pro trestné činy

Tento článek obsahuje ustanovení o promlčecích dobách s cílem umožnit příslušným orgánům po určitou dobu vyšetřovat a stíhat trestné činy, na něž se vztahuje tento návrh, a rozhodovat o nich.

Článek 12: Soudní příslušnost

Tento článek obsahuje ustanovení o soudní příslušnosti s cílem zajistit, aby členské státy stanovily soudní příslušnost pro trestné činy, na něž se vztahuje tento návrh, a aby informovaly Komisi, pokud se rozhodnou ve zvláštních případech, kdy je trestný čin spáchán mimo jejich území, tuto příslušnost rozšířit.

Článek 13: Ochrana osob, které oznamují trestné činy proti životnímu prostředí nebo jsou nápomocny při vyšetřování

Toto ustanovení se týká ochrany osob, jako jsou oznamovatelé porušení, ochránci životního prostředí a další osoby, které oznamují informace nebo poskytují důkazy pro vyšetřování trestných činů proti životnímu prostředí.

Článek 14: Práva dotčené veřejnosti účastnit se řízení

Toto ustanovení se týká procesních práv na účast v trestním řízení, která by měla být přiznána dotčené veřejnosti, jak je stanoveno v článku 2.

Článek 15: Předcházení trestným činům

Toto ustanovení vyžaduje, aby členské státy přijaly preventivní opatření ke snížení počtu trestných činů proti životnímu prostředí.

Článek 16: Zdroje

Cílem tohoto ustanovení je zajistit, aby vnitrostátní orgány, které odhalují, vyšetřují, stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují, měly dostatečný počet kvalifikovaných zaměstnanců a dostatečné finanční, technické a technologické zdroje nezbytné k účinnému plnění svých úkolů.

Článek 17: Odborná příprava

Cílem tohoto ustanovení je posílit činnosti v oblasti odborné přípravy v celém řetězci prosazování práva s cílem zajistit, aby všechny zúčastněné strany měly nezbytné specializované dovednosti a schopnosti, aby mohly účinně plnit své úkoly.

Článek 18: Vyšetřovací nástroje

Toto ustanovení stanoví, že pro vyšetřování trestných činů uvedených v článcích 3 a 4 musí být k dispozici zvláštní vyšetřovací nástroje.

Článek 19: Koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány v rámci členských států

Toto ustanovení vyžaduje, aby členské státy zajistily koordinaci a spolupráci na strategické a operační úrovni mezi všemi svými příslušnými orgány zapojenými do předcházení trestné činnosti proti životnímu prostředí a boje proti ní.

Článek 20: Vnitrostátní strategie boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí

Cílem tohoto ustanovení je zajistit strategický přístup k boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí, přičemž zahrnuje aspekty, jež je nutno řešit ve vnitrostátní strategii, kterou bude třeba zavést v každém členském státě.

Článek 21: Shromažďování údajů a statistické údaje

Toto ustanovení řeší potřebu systematicky shromažďovat informace o úsilí v boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a poskytovat statistické údaje o trestné činnosti proti životnímu prostředí. Vyžaduje, aby členské státy příslušné statistické údaje shromažďovaly, zveřejňovaly a zasílaly je Komisi. Stanoví rovněž povinnost Komise pravidelně zveřejňovat zprávu založenou na statistických údajích poskytnutých členskými státy. Cílem tohoto ustanovení je rovněž přispět k řešení současné omezené dostupnosti údajů o trestné činnosti proti životnímu prostředí, což by napomohlo hodnocení účinnosti vnitrostátních systémů v boji proti trestným činům proti životnímu prostředí.

Článek 22: Prováděcí pravomoci

Toto ustanovení doplňuje článek 25 a jeho cílem je posílit povinnost členských států zasílat Komisi statistické údaje tím, že požaduje, aby Komise přijala prováděcí akt, který stanoví minimální společné standardy pro podávání zpráv o statistických údajích.

Článek 23: Postup projednávání ve výboru

Toto ustanovení řeší potřebu, aby byl Komisi při přijímání návrhu prováděcího aktu nápomocen výbor.

Články 24, 25, 26, 27, 28, 29

Tyto články obsahují další ustanovení o provedení členskými státy, podávání zpráv členskými státy, hodnocení a podávání zpráv Komisí, vstupu v platnost a uplatňování směrnice 2005/35/ES a nahrazení směrnice 2008/99/ES touto směrnicí.

2021/0422 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o trestněprávní ochraně životního prostředí a o nahrazení směrnice 2008/99/ES

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 83 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru[19],

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle čl. 3 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a článku 191 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) je Unie odhodlána zajišťovat vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí.

(2) Unie je i nadále znepokojena nárůstem trestných činů proti životnímu prostředí a jejich účinky, které oslabují účinnost právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Tyto trestné činy navíc stále více přesahují hranice členských států, v nichž jsou tyto trestné činy spáchány. Takové trestné činy představují hrozbu pro životní prostředí, a proto vyžadují adekvátní a účinnou reakci.

(3) Stávající systémy sankcí podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES[20] a odvětvového práva v oblasti životního prostředí nejsou ve všech oblastech environmentální politiky dostatečné k dosažení souladu s právem Unie týkajícím se ochrany životního prostředí. Dodržování předpisů by mělo být posíleno dostupností trestních sankcí, jež ve srovnání se správními sankcemi vyjadřují společenský nesouhlas kvalitativně jiné povahy.

(4) Je třeba zlepšit účinné vyšetřování a stíhání trestných činů proti životnímu prostředí a rozhodování o nich. Seznam trestných činů proti životnímu prostředí, které byly stanoveny ve směrnici 2008/99/ES, by měl být revidován a měly by být doplněny další kategorie trestných činů založených na nejzávažnějších porušeních právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí. Měla by být posílena ustanovení o sankcích s cílem zvýšit jejich odrazující účinek, jakož i řetězec prosazování práva odpovědný za odhalování, vyšetřování a stíhání trestných činů proti životnímu prostředí a rozhodování o nich.

(5) Členské státy by měly kriminalizovat kategorie trestných činů, stanovit přesnější definice kategorií trestných činů a zajistit harmonizaci druhů a výše sankcí.

---

19 Úř. věst. C , , s. .

20 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí (Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 28).

(6) Členské státy by měly ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit trestní sankce za závažná porušení ustanovení práva Unie týkajících se ochrany životního prostředí. V rámci společné rybářské politiky stanoví právo Unie komplexní soubor pravidel pro kontrolu a prosazování práva podle nařízení (ES) č. 1224/2009[21] a nařízení (ES) č. 1005/2008 v případě závažných porušení předpisů, včetně porušení předpisů, která poškozují mořské prostředí. V rámci tohoto systému mají členské státy možnost volby mezi systémy správních a/nebo trestních sankcí. V souladu se sdělením Komise o Zelené dohodě pro Evropu[22] a strategií EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030[23] by určité úmyslné protiprávní jednání, na něž se vztahuje nařízení (ES) č. 1224/2009 a nařízení (ES) č. 1005/2008[24], mělo být stanoveno jako trestný čin.

(7) Aby mohlo být jednání považováno za trestný čin proti životnímu prostředí podle této směrnice, mělo by být protiprávní podle práva Unie na ochranu životního prostředí nebo podle vnitrostátních právních předpisů, správních předpisů nebo rozhodnutí, kterými se uvedené právo Unie provádí. Mělo by být definováno jednání, které představuje každou kategorii trestných činů, a v příslušném případě by měla být stanovena prahová hodnota, kterou je třeba splnit, aby bylo jednání považováno za trestný čin. Takové jednání by mělo být považováno za trestný čin, je-li spácháno úmyslně a v některých případech z hrubé nedbalosti. Protiprávní jednání, které způsobí smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatnou škodu nebo značné riziko podstatné škody na životním prostředí nebo které je jinak považováno za zvlášť škodlivé pro životní prostředí, představuje trestný čin, je-li spácháno z hrubé nedbalosti. Členské státy mají i nadále možnost přijmout nebo zachovat přísnější trestněprávní předpisy v této oblasti.

(8) Za protiprávní se považuje i takové jednání, k němuž sice bylo uděleno oprávnění příslušného orgánu členského státu, avšak toto oprávnění bylo získáno na základě podvodného nebo korupčního jednání, vydírání či nátlaku. Kromě toho by provozovatelé měli podniknout nezbytné kroky k dosažení souladu s právními a správními předpisy týkajícími se ochrany životního prostředí platnými při výkonu příslušné činnosti, včetně dodržování svých povinností, stanovených v platných právních předpisech EU a vnitrostátních právních předpisech, v postupech týkajících se změn nebo aktualizací stávajících oprávnění.

(9) Životní prostředí by mělo být chráněno v širokém smyslu, jak je stanoveno v čl. 3 odst. 3 Smlouvy o EU a v článku 191 Smlouvy o fungování EU, a ochrana by měla zahrnovat všechny přírodní zdroje – ovzduší, vodu, půdu, volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny včetně stanovišť – jakož i služby poskytované přírodními zdroji.

---

21 Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 404/2011 ze dne 8. dubna 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1224/2009 o zavedení kontrolního režimu Společenství k zajištění dodržování pravidel společné rybářské politiky (Úř. věst. L 112, 30.4.2011, s. 1).

22 SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Zelená dohoda pro Evropu, COM(2019) 640 final.

23 SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – Navrácení přírody do našeho života, COM(2020) 380 final.

24 Nařízení Rady (ES) č. 1005/2008 ze dne 29. září 2008, kterým se zavádí systém Společenství pro předcházení, potírání a odstranění nezákonného, nehlášeného a neregulovaného rybolovu, mění nařízení (EHS) č. 2847/93, (ES) č. 1936/2001 a (ES) č. 601/2004 a zrušují nařízení (ES) č. 1093/94 a (ES) č. 1447/1999 (Úř. věst. L 286, 29.10.2008, s. 1).

(10) Urychlení změny klimatu, úbytek biologické rozmanitosti a zhoršování životního prostředí spolu s hmatatelnými příklady jejich ničivých účinků vedly k tomu, že ekologická transformace byla uznána jakožto určující cíl naší doby a otázka mezigenerační spravedlnosti. Budou-li se tedy právní předpisy Unie, na něž se vztahuje tato směrnice, vyvíjet, měla by se tato směrnice vztahovat i na veškeré aktualizované nebo pozměněné právní předpisy Unie spadající do oblasti působnosti trestných činů vymezených touto směrnicí, pokud povinnosti podle práva Unie zůstávají v podstatě beze změny. Pokud však nové právní nástroje zakážou nové jednání poškozující životní prostředí, měla by být tato směrnice změněna tak, aby do kategorií trestných činů doplnila také nová závažná porušení práva Unie v oblasti životního prostředí.

(11) Kvalitativní a kvantitativní prahové hodnoty použité k vymezení trestných činů proti životnímu prostředí by měly být vyjasněny poskytnutím nevyčerpávajícího seznamu okolností, které by měly být zohledněny při posuzování těchto prahových hodnot orgány, které trestné činy vyšetřují, stíhají a rozhodují o nich. To by mělo podpořit soudržné uplatňování směrnice a účinnější boj proti trestným činům proti životnímu prostředí a zajistit právní jistotu. Tyto prahové hodnoty nebo jejich uplatňování by však neměly nadměrně ztěžovat vyšetřování či stíhání trestných činů nebo rozhodování o nich.

(12) Při trestních a soudních řízeních by měla být náležitě zohledněna účast organizovaných zločineckých skupin působících způsobem, který má negativní dopad na životní prostředí. Trestní řízení by se měla zabývat korupcí, praním peněz, počítačovou trestnou činností a podvody týkajícími se dokladů a – v souvislosti s podnikatelskou činností – záměrem pachatele maximalizovat zisk nebo ušetřit výdaje, pokud k těmto jednáním dojde v souvislosti s trestnou činností proti životnímu prostředí. Tyto formy trestné činnosti jsou často propojeny s formami závažné trestné činnosti proti životnímu prostředí, a proto by se s nimi nemělo zacházet izolovaně. V tomto ohledu je obzvláště znepokojivé, že některé trestné činy proti životnímu prostředí jsou páchány za tolerance či s aktivní podporou příslušných správních orgánů nebo úředníků vykonávajících svou veřejnou funkci. V některých případech může jít i o formu korupce. Příkladem takového chování je přehlížení porušování právních předpisů na ochranu životního prostředí či jejich zamlčování po inspekcích, záměrné opomíjení inspekcí nebo kontrol, například pokud jde o to, zda držitel povolení dodržuje příslušné podmínky, usnesení nebo hlasování ve prospěch udělení nezákonných oprávnění nebo vydávání falešných či nepravdivých hlášení.

(13) Trestný by měl být rovněž návod k úmyslně spáchaným trestným činům a pomoc při nich. Trestným činem by měl být rovněž úmyslný pokus spáchat trestný čin, který způsobí smrt nebo těžkou újmu na zdraví osoby, způsobí nebo může způsobit podstatnou škodu na životním prostředí nebo je jinak považován za zvlášť škodlivý.

(14) Sankce za trestné činy by měly být účinné, odrazující a přiměřené. Za tímto účelem by měly být pro fyzické osoby stanoveny minimální horní hranice trestu odnětí svobody. Doplňkové sankce jsou často považovány za účinnější než finanční sankce, zejména pro právnické osoby. V trestním řízení by proto měly být k dispozici další sankce nebo opatření. Ty by měly zahrnovat povinnost obnovit stav životního prostředí, vyloučení z přístupu k veřejnému financování včetně nabídkových řízení, grantů a koncesí a odejmutí povolení a oprávnění. Tím není dotčena diskreční pravomoc soudců nebo soudů v trestním řízení ukládat v jednotlivých případech přiměřené sankce.

(15) Pokud tak stanoví vnitrostátní právní předpisy, měly by být za trestné činy proti životnímu prostředí podle této směrnice trestně odpovědné rovněž právnické osoby. Členské státy, jejichž vnitrostátní právní předpisy nestanoví trestní odpovědnost právnických osob, by měly zajistit, aby jejich systémy správních sankcí stanovily účinné, odrazující a přiměřené druhy a úrovně sankcí dle této směrnice za účelem dosažení jejích cílů. V zájmu zajištění odrazujícího účinku uložené sankce by měla být zohledněna finanční situace právnických osob.

(16) Další sbližování a účinnost úrovní sankcí ukládaných v praxi by měly být podpořeny společným stanovením přitěžujících okolností, které odrážejí závažnost spáchaného trestného činu. Pokud došlo k úmrtí nebo těžké újmě na zdraví osob a pokud tyto skutečnosti již nepředstavují zakládající znaky trestného činu, lze je považovat za přitěžující okolnosti. Stejně tak pokud trestný čin proti životnímu prostředí způsobí podstatné a nevratné nebo dlouhodobé poškození celého ekosystému, mělo by se z důvodu jeho závažnosti jednat o přitěžující okolnost, a to i v případech srovnatelných s ekocidou. Vzhledem k tomu, že významnou motivací pro pachatele trestných činů jsou nezákonné zisky, jichž lze prostřednictvím trestné činnosti proti životnímu prostředí dosáhnout, nebo výdaje, kterým tak lze zabránit, měly by být při určování vhodné úrovně sankcí v jednotlivých případech tyto zisky nebo výdaje zohledněny.

(17) Jsou-li trestné činy trvalé povahy, měly by být co nejdříve ukončeny. Pokud pachatelé dosáhli finančních zisků, měly by být tyto zisky zkonfiskovány.

(18) Touto směrnicí nejsou dotčena obecná pravidla a zásady vnitrostátního trestního práva týkající se uplatňování a výkonu trestů podle konkrétních okolností v každém jednotlivém případě.

(19) Členské státy by měly stanovit pravidla týkající se promlčecích dob nezbytných k tomu, aby mohly účinně bojovat proti trestným činům proti životnímu prostředí, aniž jsou dotčena vnitrostátní pravidla, která nestanoví promlčecí doby pro vyšetřování, stíhání a prosazování práva.

(20) Povinnosti stanovené v této směrnici, pokud jde o stanovení trestních sankcí, by neměly členské státy zprostit povinnosti stanovit ve vnitrostátním právu správní sankce a jiná opatření za porušení právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí.

(21) Členské státy by měly jasně vymezit rozsah prosazování správního a trestního práva s ohledem na trestné činy proti životnímu prostředí vymezené svým vnitrostátním právem. Při uplatňování vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, by členské státy měly zajistit, aby se ukládání trestních sankcí a správních sankcí řídilo zásadami Listiny základních práv Evropské unie, včetně zákazu *ne bis in idem*.

(22) Kromě toho by soudní a správní orgány v členských státech měly mít k dispozici řadu trestních sankcí a dalších opatření k řešení různých druhů trestné činnosti odpovídajícím a účinným způsobem.

(23) Zejména s ohledem na mobilitu pachatelů protiprávního jednání, na něž se vztahuje tato směrnice, a na přeshraniční povahu trestných činů a možnost přeshraničního vyšetřování by členské státy měly stanovit soudní příslušnost pro účinný boj proti tomuto jednání.

(24) Trestné činy proti životnímu prostředí poškozují přírodu a společnost. Hlášením porušení právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí vykonávají lidé službu

veřejného zájmu, hrají klíčovou úlohu při odhalování a prevenci těchto porušení, a zajišťují tak dobré životní podmínky celé společnosti. O ohrožení nebo poškození veřejného zájmu a životního prostředí se často jako první dozvědí osoby, které jsou s příslušnou organizací v kontaktu v rámci svých pracovních činností. Osoby, které nesrovnalosti oznámí, se označují jako oznamovatelé porušení. Potenciální oznamovatele porušení však často od oznámení jejich obav nebo podezření odradí strach z odvetných opatření. Tyto osoby by měly požívat vyvážené a účinné ochrany oznamovatelů porušení stanovené ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937[25].

(25) Cennými informacemi týkajícími se potenciálních trestných činů proti životnímu prostředí mohou disponovat i jiné osoby. Může jít o členy dotčené komunity nebo obecně o občany, kteří se aktivně podílejí na ochraně životního prostředí. Osobám, které oznamují trestné činy proti životnímu prostředí, jakož i osobám, které spolupracují při vymáhání těchto trestných činů, by měla být v souvislosti s trestním řízením poskytnuta nezbytná podpora a pomoc, aby kvůli své spolupráci nebyly znevýhodněny, ale naopak mohly těžit z podpory a asistence. Tyto osoby by rovněž měly být chráněny před obtěžováním nebo nepatřičným stíháním z důvodu oznámení trestných činů tohoto typu nebo spolupráce v trestním řízení.

(26) Vzhledem k tomu, že příroda nemůže sama vystupovat jako oběť v trestním řízení, měla by mít osoba z řad dotčené veřejnosti, jak je definována v této směrnici, s přihlédnutím k čl. 2 odst. 5 a čl. 9 odst. 3 Aarhuské úmluvy[26], pro účely účinného prosazování práva možnost jednat jménem životního prostředí jakožto veřejného statku v rámci právního rámce členských států a s výhradou příslušných procesních pravidel.

(27) Překážky pro účinnou prevenci a trestání trestných činů proti životnímu prostředí představuje nedostatek zdrojů a donucovacích pravomocí pro vnitrostátní orgány, které odhalují, vyšetřují a stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují. Nedostatek zdrojů může zejména zabránit orgánům v tom, aby vůbec podnikly jakékoli kroky, nebo omezit jejich donucovací opatření a umožnit pachatelům, aby se vyhnuli odpovědnosti nebo aby byli potrestáni takovou sankcí, která neodpovídá závažnosti trestného činu. V oblasti zdrojů a donucovacích pravomocí by proto měla být stanovena minimální kritéria.

(28) Účinné fungování řetězce prosazování práva závisí na řadě odborných dovedností. Vzhledem k tomu, že složitost problémů, které představují trestné činy proti životnímu prostředí, a technická povaha těchto trestných činů vyžadují multidisciplinární přístup, je nezbytná vysoká úroveň právních znalostí, technických odborných znalostí, jakož i vysoká úroveň odborné přípravy a specializace v rámci všech příslušných orgánů. Členské státy by měly poskytovat odbornou přípravu odpovídající funkci osob, které odhalují, vyšetřují a stíhají trestnou činnost proti životnímu prostředí nebo o ní rozhodují. Aby se maximalizovala profesionalita a účinnost řetězce prosazování práva, měly by členské státy rovněž zvážit přidělení specializovaných vyšetřovacích jednotek, státních zástupců a trestních soudců k řešení trestních případů týkajících se životního prostředí. Obecné trestní soudy by mohly zřídit specializované senáty

[25] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305/17).

[26] Úmluva Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů (EHK ONS) o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

soudců. Všem příslušným donucovacím orgánům by měly být zpřístupněny technické odborné znalosti.

(29) V zájmu zajištění úspěšného prosazování práva by členské státy měly pro vyšetřování trestných činů proti životnímu prostředí zpřístupnit účinné vyšetřovací nástroje, jako jsou ty, které jejich vnitrostátní právní předpisy využívají pro boj proti organizované trestné činnosti nebo jiné závažné trestné činnosti. Tyto nástroje by měly mimo jiné zahrnovat odposlech komunikace, skryté sledování včetně elektronického sledování, sledování zásilek, bankovních účtů a další nástroje finančního vyšetřování. Tyto nástroje by měly být uplatňovány v souladu se zásadou proporcionality a při plném dodržování Listiny základních práv Evropské unie. V souladu s vnitrostátním právem by použití těchto vyšetřovacích nástrojů měla odůvodnit povaha a závažnost vyšetřovaných trestných činů. Je nutno dodržovat právo na ochranu osobních údajů.

(30) V zájmu zajištění účinného, integrovaného a soudržného systému prosazování práva, který zahrnuje správní, občanskoprávní a trestněprávní opatření, by členské státy měly organizovat vnitřní spolupráci a komunikaci mezi všemi aktéry v řetězcích vymáhání správního a trestního práva a mezi represivními a nápravnými sankčními subjekty. V souladu s platnými pravidly by členské státy měly rovněž spolupracovat prostřednictvím agentur EU, zejména Eurojustu a Europolu, jakož i se subjekty EU, včetně Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), v jejich příslušných oblastech působnosti.

(31) V zájmu zajištění soudržného přístupu k boji proti trestným činům proti životnímu prostředí by členské státy měly přijmout, zveřejnit a pravidelně přezkoumávat vnitrostátní strategii boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a stanovit cíle, priority a odpovídající potřebná opatření a zdroje.

(32) Pro účinné řešení trestných činů uvedených v této směrnici je nezbytné, aby příslušné orgány v členských státech shromažďovaly přesné, konzistentní a srovnatelné údaje o rozsahu a vývoji trestných činů proti životnímu prostředí a o úsilí v boji proti nim a jeho výsledcích. Tyto údaje by měly být použity k vypracování statistik, které slouží k operativnímu a strategickému plánování činností v oblasti prosazování práva, jakož i k poskytování informací občanům. Členské státy by měly shromažďovat příslušné statistické údaje o trestných činech proti životnímu prostředí a podávat o nich zprávy Komisi. Komise by měla výsledky na základě údajů předaných členskými státy pravidelně posuzovat a zveřejňovat.

(33) Statistické údaje shromážděné podle této směrnice o trestných činech proti životnímu prostředí by měly být mezi členskými státy srovnatelné a jejich sběr by měl probíhat na základě společných minimálních norem. Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení této směrnice by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci ke stanovení standardního formátu pro předávání statistických údajů. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011[27].

(34) Povinnostmi podle této směrnice není dotčeno právo Unie týkající se procesních práv v trestním řízení. Při provádění této směrnice by členské státy měly zajistit dodržování procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení.

(35) Alternativy – vymažte jednu možnost podle volby Irska:

[27] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

(36) [*neúčast*:] V souladu s články 1 a 2 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného k Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Irsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná. NEBO

[účast:] V souladu s článkem 3 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, oznámilo Irsko [dopisem ze dne ...] své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

(37) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES[28] byla doplněna směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2009/123/ES[29] s ustanoveními o trestných činech a sankcích za vypouštění znečišťujících látek z lodí. Tyto trestné činy a tresty by měly spadat do oblasti působnosti této směrnice. V případě členských států účastnících se této směrnice by proto měla být směrnice 2009/123/ES odpovídajícím způsobem nahrazena.

(38) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a Smlouvě o fungování EU, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.

(39) Jelikož cílů této směrnice, totiž zajištění společných definic trestných činů proti životnímu prostředí a dostupnosti účinných, odrazujících a přiměřených trestních sankcí za závažné trestné činy proti životnímu prostředí, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu a účinků této směrnice, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o EU. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

(40) Tato směrnice dodržuje základní práva a ctí zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie, včetně ochrany osobních údajů, svobody projevu a informací, svobody podnikání, práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, presumpce neviny a práva na obhajobu, zásad zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů a práva nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin. Tato směrnice má zajistit plné dodržování těchto práv a zásad a měla by být prováděna v souladu s nimi,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí za účelem účinnější ochrany životního prostředí.

---

[28] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES ze dne 7. září 2005 o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 11).

[29] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/123/ES ze dne 21. října 2009, kterou se mění směrnice 2005/35/ES o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání (Úř. věst. L 280, 27.10.2009, s. 52).

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice:

1) „protiprávním“ se rozumí jednání porušující:

   a) právní předpisy Unie, které bez ohledu na svůj právní základ přispívají k plnění cílů politiky Unie v oblasti ochrany životního prostředí stanovených ve Smlouvě o fungování Evropské unie;

   b) právní předpis členského státu nebo rozhodnutí příslušného orgánu členského státu, které uvádějí v účinnost právní předpisy Unie uvedené v písmenu a).

   Za protiprávní se považuje i takové jednání, k němuž sice bylo uděleno oprávnění příslušného orgánu členského státu, avšak toto oprávnění bylo získáno na základě podvodného nebo korupčního jednání, vydírání či nátlaku;

2) „stanovištěm v chráněné lokalitě“ se rozumí jakékoli stanoviště druhů, pro které je určitá oblast označena jako zvláště chráněná oblast v souladu s čl. 4 odst. 1 nebo 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES[30], či jakékoli přírodní stanoviště nebo stanoviště druhů, pro které je určitá lokalita označena jako zvláštní oblast ochrany v souladu s čl. 4 odst. 4 směrnice Rady 92/43/EHS[31];

3) „právnickou osobou“ se rozumí jakýkoli právní subjekt, jemuž takový status náleží podle použitelného vnitrostátního práva, kromě států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;

4) „dotčenou veřejností“ se rozumí osoby, které jsou nebo by mohly být dotčeny trestnými činy uvedenými v článcích 3 nebo 4. Pro účely této definice se předpokládá, že osoby, které mají na této věci dostatečný zájem nebo namítají porušování práva, jakož i nevládní organizace podporující ochranu životního prostředí a splňující přiměřené požadavky vnitrostátních právních předpisů, mají na této věci zájem;

5) „obětí“ se rozumí oběť ve smyslu čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU[32].

Článek 3

Trestné činy

1. Členské státy zajistí, aby následující jednání představovala trestný čin, pokud jsou protiprávní a byla spáchána úmyslně:

   a) vypouštění, emise nebo uvolňování materiálů nebo látek nebo ionizujícího záření do ovzduší, půdy nebo vody v takovém množství, které způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení

[30] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7).

[31] Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

[32] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57).

kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

b) uvedení na trh výrobku, který porušuje zákaz nebo jiný požadavek a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, vody či půdy nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách v důsledku používání výrobku ve větším měřítku;

c) výroba, uvádění na trh nebo používání látek samotných, obsažených ve směsích nebo v předmětech, včetně jejich začlenění do předmětů, pokud:

i) je tato činnost omezena podle hlavy VIII a přílohy XVII nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006[33] nebo

ii) je tato činnost zakázána podle hlavy VII nařízení (ES) č. 1907/2006 nebo

iii) tato činnost nesplňuje požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009[34] nebo

iv) tato činnost nesplňuje požadavky nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 528/2012[35] nebo

v) tato činnost spadá do oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008[36] nebo

vi) je tato činnost zakázána podle přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021[37]

a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

d) provádění záměrů uvedených v čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU[38] bez povolení nebo posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí, které způsobují nebo mohou způsobit podstatnou škodu na faktorech definovaných v čl. 3 odst. 1 směrnice 2011/92/EU;

di) sběr, přeprava, zpracovávání nebo odstraňování odpadů, provozní dohled nad těmito postupy a následná péče o zařízení pro odstraňování, včetně úkonů, jež přebírají obchodníci nebo zprostředkovatelé (nakládání s odpady), pokud se protiprávní jednání:

---

33 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1).

34 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

35 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 528/2012 ze dne 22. května 2012 o dodávání biocidních přípravků na trh a jejich používání (Úř. věst. L 167, 27.6.2012, s. 1).

36 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006 (Úř. věst. L 353, 31.12.2008, s. 1).

37 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1021 ze dne 20. června 2019 o perzistentních organických znečišťujících látkách (Úř. věst. L 169, 25.6.2019, s. 45).

38 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

i) týká nebezpečného odpadu, jak je definován v čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES[39], a probíhá v množství jiném než zanedbatelném;

ii) týká jiných odpadů, než jsou odpady uvedené v bodě i), a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

f) přeprava odpadu ve smyslu čl. 2 odst. 35 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006[40], pokud taková přeprava probíhá v množství jiném než zanedbatelném, ať již je provedena jednorázově nebo v několika zásilkách, které spolu zřejmě souvisejí;

g) recyklace lodí, na niž se vztahuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2013[41], nejsou-li splněny požadavky čl. 6 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení;

h) vypouštění znečišťujících látek z lodí podle čl. 4 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES[42] o znečištění z lodí a o zavedení sankcí, včetně trestních sankcí, v jakékoli z oblastí uvedených v čl. 3 odst. 1 uvedené směrnice, pokud vypouštění znečišťujících látek z lodí nesplňuje výjimky stanovené v článku 5 uvedené směrnice; toto ustanovení se nevztahuje na jednotlivé případy, kdy vypouštění znečišťujících látek z lodí nevede ke zhoršení kvality vody, ledaže ke zhoršení kvality vody dojde v důsledku opakovaných případů zapříčiněných týmž pachatelem;

i) instalace, provozování nebo demontáž zařízení, ve kterém je prováděna nebezpečná činnost nebo v němž se skladují nebo používají nebezpečné látky, přípravky nebo znečišťující látky spadající do oblasti působnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU[43], směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU[44] nebo směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU[45] a které způsobují nebo mohou způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

j) výroba, produkce, zpracování, manipulace, použití, držení, skladování, přeprava, dovoz, vývoz nebo ukládání radioaktivního materiálu spadajícího do

---

39 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic (Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3).

40 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 ze dne 14. června 2006 o přepravě odpadů (Úř. věst. L 190, 12.7.2006, s. 1).

41 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1257/2013 ze dne 20. listopadu 2013 o recyklaci lodí a o změně nařízení (ES) č. 1013/2006 a směrnice 2009/16/ES (Úř. věst. L 330, 10.12.2013, s. 1).

42 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/35/ES ze dne 7. září 2005 o znečištění z lodí a o zavedení sankcí za protiprávní jednání (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 11).

43 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/18/EU ze dne 4. července 2012 o kontrole nebezpečí závažných havárií s přítomností nebezpečných látek a o změně a následném zrušení směrnice Rady 96/82/ES (Úř. věst. L 197, 24.7.2012, s. 1).

44 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

45 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/30/EU ze dne 12. června 2013 o bezpečnosti činností v odvětví ropy a zemního plynu v moři a o změně směrnice 2004/35/ES (Úř. věst. L 178, 28.6.2013, s. 66).

oblasti působnosti směrnice Rady 2013/59/Euratom[46], směrnice Rady 2014/87/Euratom[47] nebo směrnice Rady 2013/51/Euratom[48], který způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

k) odběr povrchové nebo podzemní vody, který způsobuje nebo může způsobit podstatné zhoršení ekologického stavu nebo potenciálu útvarů povrchových vod nebo kvantitativního stavu útvarů podzemních vod;

l) usmrcování, ničení, odebírání, držení, prodej nebo nabízení k prodeji jedince či jedinců druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin uvedených v přílohách IV a V (pokud se na druhy v příloze V vztahují stejná opatření jako na druhy uvedené v příloze IV) směrnice Rady 92/43/EHS[49] a druhů uvedených v článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES[50], kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství jedinců těchto druhů;

m) obchodování s jedinci druhů volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin nebo s jejich částmi nebo odvozeninami uvedenými v přílohách A a B nařízení Rady (ES) č. 338/97[51], kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství jedinců těchto druhů;

n) uvádění nebo dodávání nezákonně vytěženého dřeva nebo dřevařských výrobků z nezákonně vytěženého dřeva, které spadají do oblasti působnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010[52], na trh Unie, kromě případů, kdy se toto jednání týká zanedbatelného množství dřeva nebo dřevařských výrobků; [*Pokud bude dříve než tato směrnice přijato nařízení o dodávání některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů na trh Unie a o vývozu těchto komodit a produktů z Unie a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010, bude písmeno n) nahrazeno trestným činem spadajícím do oblasti působnosti článku 3 uvedeného nařízení*.]

o) každé jednání, které způsobí poškození stanoviště v chráněné lokalitě ve smyslu čl. 6 odst. 2 směrnice 92/43/EHS, je-li toto poškození významné;

---

46 Směrnice Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Úř. věst. L 13, 17.1.2014, s. 1).

47 Směrnice Rady 2014/87/Euratom ze dne 8. července 2014, kterou se mění směrnice 2009/71/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení (Úř. věst. L 219, 25.7.2014, s. 42).

48 Směrnice Rady 2013/51/Euratom ze dne 22. října 2013, kterou se stanoví požadavky na ochranu zdraví obyvatelstva, pokud jde o radioaktivní látky ve vodě určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 296, 7.11.2013, s. 12).

49 Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. L 206, 22.7.1992, s. 7).

50 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. L 20, 26.1.2010, s. 7).

51 Nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (Úř. věst. L 61, 3.3.1997, s. 1).

52 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 995/2010 ze dne 20. října 2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky (Úř. věst. L 295, 12.11.2010, s. 23).

p) zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii, pokud:

i) toto jednání porušuje omezení stanovená v čl. 7 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014[53];

ii) toto jednání porušuje podmínku povolení vydaného podle článku 8 nebo oprávnění uděleného podle článku 9 nařízení (EU) č. 1143/2014 a způsobuje nebo může způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob, podstatné zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo podstatnou škodu na živočiších či rostlinách;

q) výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání, emise nebo uvolňování látek poškozujících ozonovou vrstvu, jak jsou definovány v čl. 3 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009[54], nebo výrobků a zařízení, jež tyto látky obsahují nebo jsou na nich závislé;

r) výroba, uvádění na trh, dovoz, vývoz, používání, emise nebo uvolňování fluorovaných skleníkových plynů, jak jsou definovány v čl. 2 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 517/2014[55], nebo výrobků a zařízení, jež tyto plyny obsahují nebo jsou na nich závislé.

2. Členské státy zajistí, aby jednání uvedená v odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n), p) bodě ii), písm. q) a r) rovněž představovala trestný čin, pokud byla spáchána přinejmenším z hrubé nedbalosti.

3. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní právní předpisy stanovily, že se při posuzování toho, zda je škoda/zhoršení nebo možná škoda / možné zhoršení podstatné, pro účely vyšetřování a stíhání trestných činů uvedených v odst. 1 písm. a) až e), i), j), k) a p) a rozhodování o nich v příslušných případech zohlední tyto skutečnosti:

a) výchozí podmínky dotčeného životního prostředí;

b) zda se jedná o dlouhodobou, střednědobou nebo krátkodobou škodu či zhoršení;

c) závažnost škody či zhoršení;

d) rozsah škody či zhoršení;

e) vratnost škody či zhoršení.

4. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní právní předpisy stanovily, že se při posuzování toho, zda tato činnost může způsobit zhoršení kvality ovzduší, kvality půdy či kvality vody nebo škodu na živočiších či rostlinách, pro účely vyšetřování a stíhání trestných činů uvedených v odst. 1 písm. a) až e), i), j), k) a p) a rozhodování o nich zohlední tyto skutečnosti:

a) jednání se týká činnosti, která je považována za rizikovou nebo nebezpečnou, vyžaduje oprávnění, které nebylo získáno nebo jehož podmínky nebyly dodrženy;

---

53 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů (Úř. věst. L 317, 4.11.2014, s. 35).

54 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1005/2009 ze dne 16. září 2009 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu (Úř. věst. L 286, 31.10.2009, s. 1).

55 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 517/2014 ze dne 16. dubna 2014 o fluorovaných skleníkových plynech a o zrušení nařízení (ES) č. 842/2006 (Úř. věst. L 150, 20.5.2014, s. 195).

b) do jaké míry jsou překročeny hodnoty, parametry nebo limity stanovené v právních aktech nebo v oprávnění vydaném pro danou činnost;

c) zda je materiál nebo látka klasifikována jako nebezpečná nebo jinak označená za škodlivou pro životní prostředí nebo lidské zdraví.

5. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní právní předpisy stanovily, že se při posuzování toho, zda je množství zanedbatelné či nikoli, pro účely vyšetřování a stíhání trestných činů uvedených v odst. 1 písm. e), f), l), m), n) a rozhodování o nich zohlední tyto skutečnosti:

a) počet položek, kterých se trestný čin týká;

b) do jaké míry je překročena regulační prahová hodnota nebo jiný povinný parametr;

c) stav dotčených druhů živočichů nebo rostlin z hlediska ochrany;

d) náklady na nápravy škod na životním prostředí.

Článek 4

Návod, pomoc a pokus

1. Členské státy zajistí, aby návod ke spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 a pomoc při něm bylo možné trestat jako trestný čin.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že úmyslný pokus o spáchání některého z trestných činů uvedených v čl. 3 odst. 1 písm. a), b), c), d), e), f), h), i), j), k), m), n), p) bodě ii), písm. q), r) je možné trestat jako trestný čin.

Článek 5

Sankce ukládané fyzickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující trestní sankce.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článku 3 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let, pokud způsobí nebo by mohly způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. a) až j), n), q), r) bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně šest let.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. k), l), m), o), p) bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři roky.

5. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se na fyzické osoby, jež spáchaly trestné činy uvedené v článcích 3 a 4, vztahovaly další sankce nebo opatření, mezi něž patří:

a) povinnost ve stanovené lhůtě obnovit původní stav dotčeného životního prostředí;

b) pokuty;

c) dočasný či trvalý zákaz přístupu k veřejnému financování, včetně nabídkových řízení, grantů a koncesí;

d) zákaz řídit provozovny typu užitého ke spáchání trestného činu;

e) odejmutí povolení a oprávnění k výkonu činností, které vedly ke spáchání trestného činu;

f) dočasný zákaz ucházet se o volenou nebo veřejnou funkci;

g) vnitrostátní nebo celounijní zveřejnění soudního rozhodnutí o odsouzení nebo uplatněných sankcí či opatření.

Článek 6

Odpovědnost právnických osob

1. Členské státy zajistí, aby právnické osoby mohly být činěny odpovědnými za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4, kterých se v jejich prospěch dopustí jakákoli osoba, jež v právnické osobě působí ve vedoucím postavení, jednající samostatně nebo jako člen orgánu této právnické osoby na základě:

   a) oprávnění zastupovat tuto právnickou osobu;

   b) pravomoci přijímat rozhodnutí jménem této právnické osoby;

   c) pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právnické osoby.

2. Členské státy rovněž zajistí, aby právnické osoby mohly být činěny odpovědnými v případě, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání trestného činu uvedeného v článcích 3 a 4 ve prospěch právnické osoby osobou jí podřízenou.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 nevylučuje vedení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachateli, návodci či pomocníky u trestných činů uvedených v článcích 3 a 4.

Článek 7

Sankce ukládané právnickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnickým osobám, které byly shledány odpovědnými za trestný čin podle čl. 6 odst. 1, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby sankce nebo opatření ukládaná právnickým osobám odpovědným podle čl. 6 odst. 1 za trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 zahrnovaly:

   a) pokuty trestní nebo jiné povahy;

   b) povinnost ve stanovené lhůtě obnovit původní stav dotčeného životního prostředí;

   c) zbavení oprávnění pobírat veřejné výhody nebo podpory;

   d) dočasný zákaz přístupu k veřejnému financování, včetně nabídkových řízení, grantů a koncesí;

   e) dočasný nebo trvalý zákaz provozování obchodní činnosti;

f) odejmutí povolení a oprávnění k výkonu činností, které vedly ke spáchání trestného činu;

g) uložení soudního dohledu;

h) zrušení rozhodnutím soudu;

i) dočasné nebo trvalé uzavření provozoven užitých pro spáchání trestného činu;

j) povinnost společností zavést systémy náležité péče s cílem zlepšit dodržování norem v oblasti životního prostředí;

k) zveřejnění soudního rozhodnutí o odsouzení nebo uplatněných sankcí či opatření.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnickým osobám, které byly shledány odpovědnými za trestný čin podle čl. 6 odst. 2, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce a opatření.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. a) až j), n), q), r) bylo možné uložit pokuty, jejichž horní hranice nesmí být nižší než 5 % celkového celosvětového obratu právnické osoby [/podniku] za hospodářský rok předcházející rozhodnutí o uložení pokuty.

5. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. k), l), m), o), p) bylo možné uložit pokuty, jejichž horní hranice nesmí být nižší než 3 % celkového celosvětového obratu právnické osoby [/podniku] za hospodářský rok předcházející rozhodnutí o uložení pokuty.

6. Členské státy přijmou opatření k zajištění toho, aby byly při rozhodování o přiměřené výši pokuty podle odstavce 1 zohledněny nezákonné zisky plynoucí z trestného činu a roční obrat právnické osoby.

Článek 8

Přitěžující okolnosti

Pokud níže uvedené okolnosti nejsou již součástí zakládajících znaků trestných činů uvedených v článku 3, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s příslušnými trestnými činy uvedenými v článcích 3 a 4 mohly být za přitěžující okolnosti považovány tyto okolnosti:

a) trestný čin způsobil smrt nebo těžkou újmu na zdraví osob;

b) trestný čin způsobil zničení nebo nevratnou či dlouhodobou podstatnou škodu na ekosystému;

c) trestný čin byl spáchán v rámci zločinného spolčení ve smyslu rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV[56];

d) trestný čin zahrnoval použití falešných nebo padělaných dokladů;

e) trestný čin byl spáchán veřejným činitelem při výkonu jeho povinností;

f) pachatel se dopustil podobných dřívějších porušení právních předpisů v oblasti životního prostředí;

[56] Rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti (Úř. věst. L 300/42).

g) trestný čin přímo či nepřímo vedl nebo měl vést k podstatným finančním výhodám či k vyhnutí se podstatným výdajům;

h) jednání pachatele zakládá odpovědnost za škody na životním prostředí, ale pachatel neplní svou povinnost přijmout nápravná opatření podle článku 6 směrnice 2004/35/ES[57];

i) pachatel neposkytne součinnost kontrolním a jiným donucovacím orgánům, pokud to vyžadují právní předpisy;

j) pachatel aktivně brání inspekci, celním kontrolám nebo vyšetřovacím činnostem nebo zastrašuje svědky nebo stěžovatele či zasahuje do jejich činnosti.

Článek 9

Polehčující okolnosti

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s příslušnými trestnými činy uvedenými v článcích 3 a 4 mohly být za polehčující okolnosti považovány tyto okolnosti:

a) pachatel uvede přírodu do původního stavu;

b) pachatel poskytne správním nebo soudním orgánům informace, které by jiným způsobem získat nemohly a které jim pomáhají

i) v identifikaci nebo soudním stíhání dalších pachatelů;

ii) k nalezení důkazů.

Článek 10

Zajištění a konfiskace

Členské státy přijmou nezbytná opatření k tomu, aby jejich příslušné orgány mohly v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU[58] podle potřeby zajistit nebo zkonfiskovat výnosy pocházející ze spáchání nebo z přispění ke spáchání trestných činů uvedených v této směrnici a nástroje, které byly použity nebo byly určeny k použití pro spáchání takových trestných činů nebo k přispění k jejich spáchání.

Článek 11

Promlčecí doby pro trestné činy

1. Ve vztahu k trestným činům uvedeným v článcích 3 a 4 přijmou členské státy nezbytná opatření ke stanovení promlčecí doby dostatečně dlouhé, počítáno od spáchání trestného činu, aby byly dané trestné činy účinně vyšetřovány a stíhány a aby bylo provedeno účinné soudní řízení a vydáno soudní rozhodnutí.

---

[57] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí (Úř. věst. L 143, 30.4.2004, s. 56).

[58] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 39)

2. Členský stát přijme nezbytná opatření, aby umožnil vyšetřování, stíhání, soudní řízení a vydání soudního rozhodnutí ve vztahu k:

a) trestným činům uvedeným v článcích 3 a 4, za něž lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let, a to po dobu nejméně deseti let od okamžiku, kdy byl trestný čin spáchán, přičemž v rámci této doby lze za něj uložit trest;

b) trestným činům uvedeným v článcích 3 a 4, za něž lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně šest let, a to po dobu nejméně šesti let od okamžiku, kdy byl trestný čin spáchán, přičemž v rámci této doby lze za něj uložit trest;

c) trestným činům uvedeným v článcích 3 a 4, za něž lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři roky, a to po dobu nejméně čtyř let od okamžiku, kdy byl trestný čin spáchán, přičemž v rámci této doby lze za něj uložit trest.

3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy stanovit promlčecí dobu kratší než deset let, nejméně však čtyři roky, za podmínky, že lze její běh v případě specifických jednání přerušit nebo zastavit.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby umožnily výkon:

a) trestu odnětí svobody v případě trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let, uloženého na základě pravomocného odsouzení za trestný čin uvedený v článcích 3 a 4, a to po dobu nejméně deseti let ode dne pravomocného odsouzení;

b) trestu odnětí svobody v případě trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně šest let, uloženého na základě pravomocného odsouzení za trestný čin uvedený v článcích 3 a 4, a to po dobu nejméně šesti let ode dne pravomocného odsouzení;

c) trestu odnětí svobody v případě trestného činu, za který lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři roky, uloženého na základě pravomocného odsouzení za trestný čin uvedený v článcích 3 a 4, a to po dobu nejméně čtyř let ode dne pravomocného odsouzení.

Tyto doby mohou zahrnovat prodloužení promlčecí doby v důsledku jejího přerušení nebo zastavení.

Článek 12

Soudní příslušnost

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření ke stanovení příslušnosti svých soudů pro trestné činy uvedené v článcích 3 a 4, pokud:

a) byl trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na jeho území;

b) byl trestný čin spáchán na palubě lodi plující pod jeho vlajkou nebo na palubě v něm registrovaného letadla;

c) škoda či zhoršení vzniklo na jeho území;

d) pachatel je jeho státním příslušníkem nebo má v tomto státě obvyklé bydliště.

2. Členský stát informuje Komisi, rozhodne-li se rozšířit příslušnost svých soudů na trestné činy uvedené v článcích 3 a 4, které byly spáchány na území jiného členského státu, pokud:

a) je trestný čin spáchán ve prospěch právnické osoby usazené na jeho území;

b) je trestný čin spáchán proti osobě, která je jeho státním příslušníkem nebo má v tomto členském státě obvyklé bydliště;

c) trestný čin představuje vážné riziko pro životní prostředí na jeho území.

Spadá-li některý z trestných činů uvedených v článcích 3 a 4 do příslušnosti soudu více členských států, spolupracují tyto členské státy při určení, který členský stát povede trestní řízení. Je-li to vhodné a v souladu s článkem 12 rámcového rozhodnutí Rady 2009/948/SVV[59], předá se věc Eurojustu.

3. V případech uvedených v odst. 1 písm. c) a d) přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby výkon jejich soudní příslušnosti nebyl vázán na splnění podmínky, že trestní stíhání může být zahájeno pouze na základě oznámení ze strany státu, na jehož území byl trestný čin spáchán.

Článek 13

Ochrana osob, které oznamují trestné činy proti životnímu prostředí nebo jsou nápomocny při vyšetřování

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby se na osoby oznamující trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 této směrnice vztahovala ochrana poskytovaná podle směrnice (EU) 2019/1937.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby osobám, které oznamují trestné činy uvedené v článcích 3 a 4 této směrnice a poskytují důkazy nebo jinak spolupracují při vyšetřování a stíhání těchto trestných činů nebo rozhodování o nich, byla poskytnuta nezbytná podpora a pomoc v souvislosti s trestním řízením.

Článek 14

Práva dotčené veřejnosti účastnit se řízení

Členské státy zajistí, aby osoby z řad dotčené veřejnosti měly v souladu s vnitrostátním právním řádem příslušná práva účastnit se řízení týkajících se trestných činů uvedených v článcích 3 a 4, například jako účastník uplatňující občanskoprávní nároky.

Článek 15

Předcházení trestným činům

Členské státy přijmou vhodná opatření, například informační a osvětové kampaně a výzkumné a vzdělávací programy, s cílem omezit celkový počet trestných činů proti životnímu prostředí, zvyšovat povědomí veřejnosti a snížit riziko, že se obyvatelstvo stane

[59] Rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení (Úř. věst. L 328, 15.12.2009, s. 42).

obětí trestného činu proti životnímu prostředí. Ve vhodných případech jednají členské státy ve spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami.

Článek 16

Zdroje

Členské státy zajistí, aby vnitrostátní orgány, které odhalují, vyšetřují a stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují, měly dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků a dostatečné finanční, technické a technologické zdroje nezbytné pro účinný výkon svých funkcí souvisejících s prováděním této směrnice.

Článek 17

Odborná příprava

Aniž jsou dotčeny nezávislost soudů a rozdíly v organizaci soudnictví v rámci Unie, požádají členské státy subjekty odpovědné za odbornou přípravu soudců, státních zástupců, policejních a soudních zaměstnanců a zaměstnanců příslušných orgánů zapojených do trestního řízení a vyšetřování o poskytování pravidelné specializované odborné přípravy s ohledem na cíle této směrnice a odpovídající funkcím zapojených zaměstnanců a orgánů.

Článek 18

Vyšetřovací nástroje

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby pro vyšetřování nebo stíhání trestných činů uvedených v článcích 3 a 4 byly rovněž k dispozici účinné vyšetřovací nástroje, jako jsou ty, kterých se využívá při vyšetřování případů organizované a jiné závažné trestné činnosti.

Článek 19

Koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány v rámci členského státu

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zavedení vhodných mechanismů koordinace a spolupráce na strategické a operační úrovni mezi všemi svými příslušnými orgány zapojenými do předcházení trestným činům proti životnímu prostředí a do boje proti nim. Tyto mechanismy se zaměří alespoň na:

a) zajištění společných priorit a pochopení vztahu mezi prosazováním práva orgány činnými v trestním stíhání a správními orgány;

b) výměnu informací pro strategické a operační účely;

c) konzultace v rámci jednotlivých vyšetřování;

d) výměnu osvědčených postupů;

e) pomoc evropským sítím odborníků z praxe, kteří se zabývají otázkami souvisejícími s bojem proti trestným činům proti životnímu prostředí a souvisejícím porušováním právních předpisů

a mohou mít podobu specializovaných koordinačních subjektů, memorand o porozumění mezi příslušnými orgány, vnitrostátních sítí pro prosazování práva a společných vzdělávacích činností.

Článek 20

Vnitrostátní strategie

1. Do dne [*Úřad pro publikace: vložte datum = do jednoho roku od vstupu této směrnice v platnost*] členské státy vypracují, zveřejní a provedou vnitrostátní strategii boje proti trestným činům proti životnímu prostředí, která se zaměří přinejmenším na:

   a) cíle a priority vnitrostátní politiky v této oblasti trestných činů;

   b) úlohy a povinnosti všech příslušných orgánů zapojených do boje proti tomuto druhu trestného činu;

   c) způsoby koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány;

   d) použití správního a občanského práva k řešení porušení právních předpisů souvisejících s trestnými činy spadajícími do oblasti působnosti této směrnice;

   e) potřebné zdroje a způsob podpory specializace odborníků v oblasti prosazování práva;

   f) postupy a mechanismy pro pravidelné sledování a hodnocení dosažených výsledků;

   g) pomoc ze strany evropských sítí, které se zabývají otázkami přímo souvisejícími s bojem proti trestným činům proti životnímu prostředí a souvisejícím porušováním právních předpisů.

2. Členské státy zajistí, aby strategie byla v pravidelných intervalech ne delších než 5 let přezkoumávána a aktualizována na základě přístupu založeného na analýze rizik s cílem zohlednit příslušný vývoj a trendy a související hrozby týkající se trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Článek 21

Shromažďování údajů a statistické údaje

1. Členské státy shromažďují statistické údaje za účelem sledování účinnosti svých systémů pro boj proti trestným činům proti životnímu prostředí.

2. Statistické údaje uvedené v odstavci 1 zahrnují alespoň:

   a) počet oznámených případů trestné činnosti proti životnímu prostředí;

   b) počet vyšetřených případů trestné činnosti proti životnímu prostředí;

   c) průměrnou délku vyšetřování trestných činů proti životnímu prostředí;

   d) počet odsouzení za trestnou činnost proti životnímu prostředí;

   e) počet fyzických osob odsouzených a sankcionovaných za trestnou činnost proti životnímu prostředí;

f) počet právnických osob, jimž byly uloženy sankce za trestnou činnost proti životnímu prostředí nebo za rovnocenné trestné činy;

g) počet případů trestné činnosti proti životnímu prostředí, které soud zamítl;

h) druhy a výše sankcí uložených za trestnou činnost proti životnímu prostředí, včetně rozčlenění dle kategorií trestných činů proti životnímu prostředí podle článku 3.

3. Členské státy zajistí, aby byl komplexní přehled jejich statistiky pravidelně zveřejňován.

4. Členské státy předávají každoročně Komisi statistické údaje uvedené v odstavci 2 ve standardním formátu stanoveném v souladu s článkem 22.

5. Komise pravidelně zveřejňuje zprávu založenou na statistických údajích předaných členskými státy. Zpráva se poprvé zveřejní tři roky po stanovení standardního formátu uvedeného v článku 22.

Článek 22

Prováděcí pravomoci

1. Komisi je svěřena pravomoc přijímat prováděcí akty, kterými se stanoví standardní formát pro předávání údajů uvedený v čl. 21 odst. 4. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem podle čl. 23 odst. 2.

2. Pro účely předávání statistických údajů obsahuje standardní formát tyto náležitosti:

a) společnou klasifikaci trestných činů proti životnímu prostředí;

b) společnou shodu ohledně početních jednotek;

c) společnou shodu ohledně jednotlivých fází řízení (vyšetřování, stíhání, soudní řízení) týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí;

d) společný formát pro podávání zpráv.

Článek 23

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.

2. Je-li odkazováno se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.

3. Pokud výbor nevydá žádné stanovisko, Komise navrhovaný prováděcí akt nepřijme a použije se čl. 5 odst. 4 třetí pododstavec nařízení (EU) č. 182/2011.

Článek 24

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy přijmou právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do dne [*Úřad pro publikace: vložte datum = 18 měsíců po vstupu této směrnice v platnost*]. Neprodleně o nich uvědomí Komisi. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních opatření vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 25

Hodnocení a podávání zpráv

1. Komise do dne *[Úřad pro publikace: vložte datum = dva roky po uplynutí lhůty pro provedení*] předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.
2. Každé dva roky ode dne *[Úřad pro publikace: vložte datum = jeden rok po uplynutí lhůty pro provedení]* zašlou členské státy Komisi do tří měsíců zprávu obsahující shrnutí o provádění a opatřeních přijatých v souladu s články 15 až 17, 19 a 20.
3. Do dne *[Úřad pro publikace: vložte datum = pět let po uplynutí lhůty pro provedení*] Komise provede hodnocení dopadu této směrnice a předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.

Článek 26

Nahrazení směrnice 2008/99/ES

Směrnice 2008/99/ES se v členských státech vázaných touto směrnicí nahrazuje, aniž jsou dotčeny povinnosti dotčených členských států související s lhůtami pro provedení této směrnice ve vnitrostátním právu. Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na směrnici 2008/99/ES se považují za odkazy na tuto směrnici. Pokud jde o členské státy, jež touto směrnicí vázány nejsou, jsou i nadále vázány směrnicí 2008/98/ES.

Článek 27
Uplatňování směrnice 2005/35/ES

Dnem provedení této směrnice ve vnitrostátním právu končí uplatňování směrnice 2009/123/ES na členské státy účastnící se této směrnice.

Článek 28

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 29

Určení

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament *předsedkyně/předseda*	*Za Radu* *předsedkyně/předseda*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

OBSAH

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU 44
1.1. Název návrhu/podnětu 44
1.2. Příslušné oblasti politik 44
1.3. Návrh/podnět se týká: 44
1.4. Cíl(e) 44
1.4.1. Obecné cíle 44
1.4.2. Specifické cíle 44
1.4.3. Očekávané výsledky a dopady 45
1.4.4. Ukazatele výkonnosti 45
1.5. Odůvodnění návrhu/podnětu 47
1.5.1. Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu, včetně podrobného harmonogramu pro zahajovací fázi provádění podnětu 47
1.5.2. Přidaná hodnota ze zapojení Unie (může být důsledkem různých faktorů, např. přínosů z koordinace, právní jistoty, vyšší účinnosti nebo doplňkovosti). Pro účely tohoto bodu se „přidanou hodnotou ze zapojení Unie“ rozumí hodnota plynoucí ze zásahu Unie, jež doplňuje hodnotu, která by jinak vznikla činností samotných členských států. 49
1.5.3. Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti 50
1.5.4. Slučitelnost s víceletým finančním rámcem a možné synergie s dalšími vhodnými nástroji 51
1.5.5. Posouzení různých dostupných možností financování, včetně prostoru pro přerozdělení prostředků 52
1.6. Doba trvání a finanční dopad návrhu/podnětu 54
1.7. Předpokládaný způsob řízení 54
2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ 55
2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv 55
2.2. Systémy řízení a kontroly 55
2.2.1 Odůvodnění navrhovaných způsobů řízení, mechanismů provádění financování, způsobů plateb a kontrolní strategie 55
2.2.2. Informace o zjištěných rizicích a systémech vnitřní kontroly zřízených k jejich zmírnění 56
2.2.3. Odhad a odůvodnění nákladové efektivnosti kontrol (poměr „náklady na kontroly ÷ hodnota souvisejících spravovaných finančních prostředků“) a posouzení očekávané míry rizika výskytu chyb (při platbě a při uzávěrce) 56
2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí 56
3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU 57
3.1. Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové položky 57

3.2. Odhadovaný finanční dopad návrhu na prostředky 58
3.2.1. Odhadovaný souhrnný dopad na operační prostředky 58
3.2.2. Odhadovaný výstup financovaný z operačních prostředků 61
3.2.3. Odhadovaný souhrnný dopad na správní prostředky 63
3.2.3.1. Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů 64
3.2.4. Slučitelnost se stávajícím víceletým finančním rámcem 66
3.2.5. Příspěvky třetích stran 66
3.3. Odhadovaný dopad na příjmy 67

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

1.1. Název návrhu/podnětu

Návrh směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, kterou se mění směrnice 99/2008/ES

1.2. Příslušné oblasti politik

Ochrana životního prostředí

Trestní právo
- Trestní právo procesní
- Trestní právo hmotné

1.3. Návrh/podnět se týká:

☐ **nové akce**

☐ **nové akce následující po pilotním projektu / přípravné akci[60]**

✓ **prodloužení stávající akce**

☐ **sloučení jedné či více akcí v jinou/novou akci nebo přesměrování jedné či více akcí na jinou/novou akci**

1.4. Cíl(e)

1.4.1. Obecné cíle

Politickým cílem a hlavním cílem iniciativy je zajistit lepší ochranu životního prostředí prostřednictvím trestního práva a zlepšením odhalování, vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí a ukládání sankcí za ni. Plánovaná nová směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí pomůže dosáhnout cílů stanovených v článku 191 SFEU, Zelené dohodě a strategii v oblasti biologické rozmanitosti.

Vzhledem k tomu, že tento návrh je revizí bývalé směrnice, jedním z hlavních cílů tohoto návrhu je řešení nedostatků a slabých míst směrnice 2008/99/ES zjištěných během jejího hodnocení v letech 2019–2020.(„Specifický cíl“ – pozn. red.).

1.4.2. Specifické cíle

Specifický cíl č.

1. Zvýšit efektivitu odhalování, vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí a ukládání sankcí za ni prostřednictvím aktualizace působnosti směrnice a upřesněním právních postupů používaných pro definici oblasti působnosti.

2. Zvýšit efektivitu odhalování, vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí a ukládání sankcí za ni prostřednictvím vyjasnění nebo odstranění nedefinovaných pojmů ve stávajícím popisu trestných činů proti životnímu prostředí.

3. Zajistit účinné, odrazující a přiměřené druhy a výše sankcí za trestnou činnost proti životnímu prostředí.

[60] Uvedené v čl. 58 odst. 2 písm. a) nebo b) finančního nařízení.

4. Podporovat přeshraniční vyšetřování a stíhání.

5. Podpořit informované rozhodování o trestné činnosti proti životnímu prostředí prostřednictvím lepšího shromažďování a šíření informací a statistických údajů o rozsahu trestné činnosti proti životnímu prostředí a úsilí v boji proti ní.

6. Zvýšit celkovou provozní efektivitu vnitrostátních řetězců prosazování práva s cílem podpořit odhalování, vyšetřování a stíhání trestné činnosti proti životnímu prostředí a ukládání sankcí za ni.

1.4.3. Očekávané výsledky a dopady

Upřesněte účinky, které by návrh/podnět měl mít na příjemce / cílové skupiny.

Hlavním očekávaným výsledkem této iniciativy je zlepšení právního rámce EU pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a posílení prosazování práva na vnitrostátní úrovni. Uznává se, že trestní právo je poslední možností, pokud k zajištění souladu nedostačují opatření jiná, což se v tomto případě ukazuje jako zásadní pro prosazování práva Unie v oblasti životního prostředí.

Směrnice pomůže zvýšit efektivitu vnitrostátních systémů prosazování práva a sankcí v souvislosti s trestnou činností proti životnímu prostředí a posílí důvěru veřejnosti. I když není možné vyjádřit očekávané výsledky směrnice v souvislosti s celkovou ochranou životního prostředí kvantitativně, lze dopady lepší ochrany životního prostředí, k níž revidovaná směrnice přispěje, posoudit kvalitativně.

Účinnější směrnice, která povede k lepšímu prosazování práva prostřednictvím práva trestního, přispěje díky svým preventivním a odrazujícím účinkům ke zlepšení stavu životního prostředí. Pokud je zaveden efektivní trestněprávní systém, trestná činnost proti životnímu prostředí se nevyplácí. Bude mít rovněž bezprostředně pozitivní sociální dopad na lidský život, zdraví a dobré životní podmínky. Revidovaná směrnice zlepší nástroje pro boj proti trestným činům proti životnímu prostředí a bude mít rovněž pozitivní hospodářský dopad. Pomůže tak celosvětově snížit zisk z trestné činnosti proti životnímu prostředí v odhadované výši 91 až 259 miliard USD, který představuje ztráty pro společnost v důsledku ztrát daňových příjmů, ztráty příjmů pro podniky, které dodržují pravidla, a oslabuje řádnou správu věcí veřejných.

1.4.4. Ukazatele výkonnosti

Upřesněte ukazatele pro sledování pokroku a dosažených výsledků.

Úspěch tohoto návrhu nelze měřit na základě jasného výchozího stavu, neboť chybí dostatečné systematické informace o rozsahu trestné činnosti proti životnímu prostředí a úsilí v boji proti ní v jednotlivých členských státech. Vývoj trestné činnosti proti životnímu prostředí závisí na vývoji celosvětového obchodu, nových příležitostech díky digitalizaci a souhře systémů trestních sankcí a systémů sankcí občanského a správního práva v členských státech.

Pro sledování pokroku a úspěšnosti iniciativy se navrhují tyto kvalitativní a kvantitativní ukazatele:

– celkové zlepšení prosazování práva a ukládání sankcí za trestnou činnost proti životnímu prostředí, což se odráží ve zvýšené spolupráci, specializaci, kvalitnější odborné přípravě a výměně informací,

– počet případů týkajících se práva v oblasti životního prostředí, které byly úspěšně vyšetřeny a stíhány,

– počet odsouzení,

– druh a výše uložených sankcí; tyto sankce musejí být v praxi efektivnější, více odrazující a přiměřenější,

– počet úředníků vyškolených v otázkách souvisejících s efektivním bojem proti trestné činnosti proti životnímu prostředí,

– existence nebo rozvoj vnitrostátních strategií boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Posouzení účinnosti směrnice na základě ukazatelů musí být provedeno v kontextu. V současné době je v členských státech úspěšně vyřešeno pouze malé množství případů trestné činnosti proti životnímu prostředí a sankce jsou příliš nízké. V posledním desetiletí nebyl zaznamenán žádný vzestupný trend (viz posouzení dopadů, oddíl 1.2 – „hodnocení směrnice a závěrečná hodnotící zpráva“). Na účinnost směrnice by tedy poukazovaly stabilní vzestupné trendy týkající se úspěšně vyřešených případů trestné činnosti proti životnímu prostředí ve všech členských státech. Vzhledem k tomu, že počet případů trestných činů proti životnímu prostředí celosvětově ročně narůstá o 5 až 7 %, za úspěch by byl považován odpovídající nárůst počtu úspěšných vyšetřování a odsouzení. Oproti tomu, pokud by v pozdější fázi došlo ke snížení počtu případů souvisejících s životním prostředím, mohlo by to naznačovat, že směrnici se dařilo úspěšně odrazovat pachatele trestné činnosti.

Ukazatele výkonnosti

Níže uvedená ustanovení obsahují návrhy monitorovacích ukazatelů pro každý specifický cíl:

- Rozšířit oblast působnosti směrnice
    - Ukazatel: Počet vyšetřovaných, stíhaných, odsouzených a zamítnutých případů.
    - Výchozí stav: Dle dostupných informací nebyl v členských státech zaznamenán žádný vzestupný trend.
    - Úspěch: Stabilní vzestupný trend v každém členském státě. V ideálním případě nárůst o 5 až 7 %, což odpovídá tempu, jakým podle odhadů každoročně narůstá počet případů trestné činnosti proti životnímu prostředí.
- Přesněji definovat druhy trestných činů proti životnímu prostředí v článku 3:
    - Ukazatel: viz výše
    - Výchozí stav: viz výše
    - Úspěch: viz výše
- Podporovat účinné, odrazující a přiměřené druhy a výše sankcí.
    - Ukazatel: Výše finančních pokut uložených fyzickým osobám, výše trestů odnětí svobody, výše finančních pokut uložených právnickým osobám a druhy a počet doplňkových sankcí uložených fyzickým osobám.
    - Výchozí stav: V současné době nejsou k dispozici žádné nebo pouze několik málo nesouvislých statistických údajů o sankcích uložených

za trestné činy proti životnímu prostředí. Dostupné údaje a rozhovory s odborníky z praxe ukazují, že sankce jsou příliš nízké na to, aby byly odrazující.
    - Úspěch: Vzhledem k současné situaci by úspěšné provádění ukázalo, že uložené sankce zahrnují celou škálu dostupných druhů a úrovní sankcí. Používání celé škály sankcí by mělo být vidět i u ukládání doplňkových sankcí. Rádi bychom zajistili systematické uplatňování nápravy škod a snižování výnosů z trestné činnosti.
- Zvýšit přeshraniční spolupráci.
    - Ukazatele: Počet případů trestných činů proti životnímu prostředí, kterými se zabývala agentura Eurojust a úřad OLAF, počet společných vyšetřovacích týmů Eurojustu, počet případů/zpráv v síti Europolu SIENA a počet kontaktů s vnitrostátními kontaktními místy, která mají být zřízena.
    - Výchozí stav: Současná úroveň spolupráce s agenturou Eurojust, úřadem OLAF, sítí SIENA a sítí odborníků je obecně nízká.
    - Úspěch: Zvýšení přeshraniční spolupráce, která by se projevila v číslech Eurojustu, úřadu OLAF a Europolu. Trestná činnost proti životnímu prostředí je čtvrtou nejrozšířenější kategorií trestné činnosti na světě, a proto by počet případů souvisejících s životním prostředím, kterými se Europol a Eurojust zabývají, měl představovat vyšší podíl z celkového počtu případů řešených těmito agenturami.
- Zvýšit efektivitu řetězců prosazování práva.
    - Ukazatele: Stejné jako u prvního cíle s jedním doplněním: Počet členských států, které zavedly zastřešující strategie pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí, počet členských států, které mají specializované útvary a soudní senáty pro vyšetřování a stíhání, počet členských států, které zvýšily počet pracovníků orgánů pro prosazování práva a počet policistů, státních zástupců, soudců, celních úředníků a správních kontrolorů, kteří absolvovali odbornou přípravu.
    - Výchozí stav: Stejný jako u prvního cíle.
    - Úspěch: Stejný jako u prvního cíle.

1.5. Odůvodnění návrhu/podnětu

1.5.1. Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu, včetně podrobného harmonogramu pro zahajovací fázi provádění podnětu

Existují tři typy potřeb, které odpovídají krátkodobým, střednědobým a dlouhodobým cílům.

Krátkodobé potřeby:

1. Definice minimálních norem pro shromažďování statistických údajů.
2. Směrnici musí členské státy provést ve vnitrostátním právu do 18 měsíců.
3. Členské státy zajistí, aby jednání uvedená v článku 3 návrhu představovala trestný čin, pokud jsou protiprávní a byla spáchána úmyslně nebo přinejmenším z hrubé nedbalosti.
3. Členské státy přijmou nezbytná opatření ke kriminalizaci trestných činů souvisejících s trestnou činností proti životnímu prostředí.
4. Členské státy stanoví sankce související s trestnými činy proti životnímu

prostředí pro fyzické a právnické osoby.

5. Členské státy vymezí přitěžující a polehčující okolnosti trestných činů proti životnímu prostředí.

6. Členské státy stanoví vyšetřovací nástroje.

7. Každý členský stát přijme nezbytná opatření ke stanovení příslušnosti svých soudů pro trestné činy uvedené v tomto návrhu.

8. Členské státy zajistí koordinaci a spolupráci na strategické a operační úrovni mezi všemi příslušnými orgány zapojenými do předcházení trestné činnosti proti životnímu prostředí a boje proti ní.

9. Členské státy určí vnitrostátní kontaktní místo pro účely výměny informací. Členské státy rovněž zajistí, aby tato vnitrostátní kontaktní místa byla připojena k [systému eEDES] a aby měla zavedeny postupy umožňující rychlé vyřízení naléhavých žádostí o pomoc. Členské státy o svém určeném kontaktním místě informují Komisi, Europol a Eurojust. Podle potřeby tyto informace aktualizují. Komise tyto informace předá ostatním členským státům.

10. Členské státy udělí každé uznané skupině, fundaci nebo sdružení, které podle svých stanov usilují o ochranu životního prostředí, právo na přístup ke spisu o případech týkajících se trestných činů uvedených v návrhu.

11. Členské státy přijmou vhodná opatření, například informační a osvětové kampaně a výzkumné a vzdělávací programy, s cílem celkově omezit trestnou činnost proti životnímu prostředí, zvyšovat povědomí a snížit riziko, že je možné stát se obětí trestné činnosti proti životnímu prostředí. Ve vhodných případech jednají členské státy ve spolupráci s příslušnými zúčastněnými stranami.

Střednědobé potřeby:

- Aniž jsou dotčena pravidla v oblasti přeshraniční spolupráce a vzájemné právní pomoci v trestních věcech, spolupracují členské státy, Eurojust, Úřad evropského veřejného žalobce a Komise (OLAF) v rámci svých pravomocí v boji proti trestným činům uvedeným v článcích 3, 3a a 4.
- Členské státy zajistí, aby úředníci, kteří odhalují, vyšetřují a stíhají trestné činy proti životnímu prostředí nebo o nich rozhodují, jako jsou soudci, státní zástupci, policejní a soudní zaměstnanci a zaměstnanci těchto příslušných orgánů, absolvovali pravidelnou specializovanou odbornou přípravu odpovídající jejich funkcím.
- Aniž jsou dotčeny nezávislost soudů a rozdíly v organizaci soudnictví v rámci Unie, požádají členské státy tyto subjekty odpovědné za odbornou přípravu soudců, státních zástupců, policejních a soudních zaměstnanců a zaměstnanců příslušných orgánů zapojených do trestního řízení a vyšetřování o poskytování vhodné odborné přípravy s ohledem na cíle této směrnice.
- Do jednoho roku od vstupu této směrnice v platnost členské státy vypracují a zveřejní vnitrostátní strategii boje proti trestné činnosti proti životnímu prostředí a přijmou opatření k zajištění jejího pravidelného hodnocení a aktualizace.
- Členské státy shromažďují systematické, spolehlivé a aktuální

statistické údaje o trestné činnosti proti životnímu prostředí prostřednictvím všech příslušných orgánů s cílem umožnit konzistentní a ucelené srovnávání a analýzu příslušných informací.
- Údaje shromážděné podle odstavce 1 předají členské státy každoročně Komisi.
- Komise zajistí, že komplexní přehled těchto statistických zpráv a vnitrostátních prováděcích strategií bude zveřejněn a předložen příslušným specializovaným agenturám a orgánům Unie.

Dlouhodobé potřeby:

- Dva roky po uplynutí lhůty pro provedení Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.
- Do pěti let po uplynutí lhůty pro provedení Komise provede hodnocení dopadu této směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí a předloží zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Členské státy poskytnou Komisi veškeré informace nezbytné k vypracování uvedené zprávy.

1.5.2. *Přidaná hodnota ze zapojení Unie (může být důsledkem různých faktorů, např. přínosů z koordinace, právní jistoty, vyšší účinnosti nebo doplňkovosti). Pro účely tohoto bodu se „přidanou hodnotou ze zapojení Unie“ rozumí hodnota plynoucí ze zásahu Unie, jež doplňuje hodnotu, která by jinak vznikla činností samotných členských států.*

Důvody pro akci na evropské úrovni (*ex ante*)

Cílem stávající směrnice bylo poskytnout harmonizovaný rámec pro řešení trestných činů proti životnímu prostředí v celé Unii a usnadnit přeshraniční spolupráci. Jak je však podrobně uvedeno v hodnotící zprávě, navzdory pokroku při vytváření celounijního společného souboru definic trestných činů proti životnímu prostředí a požadavku více odrazujících sankcí členské státy samy o sobě nebyly schopny sjednotit svá příslušná chápání trestné činnosti proti životnímu prostředí v rámci manévrovacího prostoru, který směrnice ponechává. Nedostatečná výše sankcí v řadě členských států zároveň brání rovným podmínkám v celé EU a uplatňování nástrojů vzájemného uznávání (jako je evropský zatýkací rozkaz a evropský vyšetřovací příkaz).

Navzdory stávající směrnici se počet přeshraničních vyšetřování a odsouzení za trestnou činnost proti životnímu prostředí v EU výrazně nezvýšil. Trestné činnosti proti životnímu prostředí naopak celosvětově přibývá o 5 až 7 % ročně, což trvale poškozuje stanoviště, druhy, zdraví občanů a příjmy vlád a podniků.

Očekávaná vytvořená přidaná hodnota na úrovni Unie (*ex post*):

Prostřednictvím účinnější směrnice může EU poskytnout harmonizovaný rámec pro společné chápání definic trestných činů proti životnímu prostředí a pro účinný přístup k přeshraničním vyšetřovacím nástrojům. Tím, že revidovaná směrnice vyjasní právní definice, sblíží úrovně sankcí, poskytne nástroje a určí povinnosti pro přeshraniční spolupráci mezi členskými státy, vytvoří rovnější podmínky s

rovnocennou trestněprávní ochranou životního prostředí v celé EU a usnadní přeshraniční spolupráci při vyšetřování a stíhání. Usnadněním přeshraničního vyšetřování, stíhání a odsuzování poskytne toto opatření EU ve srovnání s tím, čeho mohou dosáhnout členské státy samy o sobě, jasnou přidanou hodnotu v boji proti trestným činům proti životnímu prostředí, které mají často nadnárodní rozměr.

Vzhledem k tomu, že trestná činnost proti životnímu prostředí často podrývá činnost podniků, které dodržují právní předpisy a platí daně, což představuje neznámý, ale pravděpodobně velký podíl na odhadované roční celosvětové ztrátě související s trestnou činností proti životnímu prostředí ve výši 91 až 259 miliard USD, bude mít účinný legislativní rámec EU pro trestnou činnost proti životnímu prostředí dopad i na fungování jednotného trhu EU. Bez těchto celounijních právních předpisů mohou mít společnosti působící v členských státech s omezenými definicemi trestných činů proti životnímu prostředí nebo mírnými režimy prosazování práva konkurenční výhodu oproti společnostem usazeným v členských státech s přísnějšími právními rámci.

Účinná celounijní politika v oblasti trestné činnosti proti životnímu prostředí může být přínosem i pro cíle dalších politik EU. Trestné činy proti životnímu prostředí jsou často propojeny s jinými formami trestné činnosti, jako je praní peněz, terorismus, daňové podvody, padělání dokladů nebo jiné formy organizované trestné činnosti, proti nimž EU v posledních letech přijala řadu právních předpisů. Účinnější právní předpisy EU týkající se trestné činnosti proti životnímu prostředí by přispěly k efektivním strategiím v oblasti prosazování trestního práva na úrovni EU i na úrovni vnitrostátní, které by se zabývaly všemi relevantními aspekty vzájemného působení trestných činů.

1.5.3. Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti

Vzhledem k tomu, že tento návrh je revizí předchozí směrnice, závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti se zaměřují především na nedostatky a přínosy poslední směrnice. V tomto ohledu provedla Komise v letech 2019–2020 hodnocení směrnice. Tato zpráva obsahuje zjištění, že směrnice má přidanou hodnotu, neboť poprvé definovala společný právní rámec pro trestné činy proti životnímu prostředí a požadovala účinné, odrazující a přiměřené sankce.

Směrnice však neměla velký dopad v praxi, konkrétně počet případů trestné činnosti proti životnímu prostředí, které byly úspěšně vyšetřeny a jejichž pachatelé byli odsouzeni, byl stále na velmi nízké úrovni a v posledních deseti letech obecně nevykazoval žádný významný vzestupný trend.

Uložené sankce byly kromě toho příliš nízké na to, aby byly odrazující, a ani přeshraniční spolupráce neprobíhala systematicky.

Nedostatečná účinnost směrnice v praxi je částečně způsobena obecnou povahou jejích ustanovení. To lze vysvětlit omezenými pravomocemi normotvůrce ES v oblasti trestního práva za podmínek před vstupem v platnost Lisabonské smlouvy, které neumožňovaly podrobnější ustanovení, zejména pokud jde o sankce.

K tomu, že směrnice nemá v praxi velký dopad, navíc do značné míry přispívá i nedostatečné prosazování práva v členských státech. V rámci hodnocení byly zjištěny značné nedostatky v prosazování práva ve všech členských státech a na všech úrovních řetězce prosazování práva (policie, státní zastupitelství a trestní soudy). Nedostatky v členských státech se týkají zdrojů, odborných znalostí, povědomí a stanovení priorit, spolupráce a sdílení informací a chybějících

zastřešujících vnitrostátních strategií pro boj proti trestné činnosti proti životnímu prostředí, které by zahrnovaly všechny úrovně řetězce prosazování práva a uplatňovaly multidisciplinární přístup. Účinnost navíc často brzdí nedostatečná koordinace mezi prosazováním správního a trestního práva a ukládáním správních a trestních sankcí.

Bylo rovněž zjištěno, že nedostatek spolehlivých, přesných a úplných statistických údajů o řízeních týkajících se trestné činnosti proti životnímu prostředí v členských státech byl překážkou nejen pro Komisi při jejím hodnocení, ale také pro vnitrostátní tvůrce politik a odborníky z praxe při monitorování účinnosti jejich opatření.

1.5.4. Slučitelnost s víceletým finančním rámcem a možné synergie s dalšími vhodnými nástroji

Návrh směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí, kterou se mění směrnice 99/2008/ES, je v souladu se sdělením o Zelené dohodě pro Evropu, v němž se jasně uvádí, že „Komise rovněž podpoří opatření EU, jejích členských států a mezinárodního společenství zaměřená na větší úsilí v boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí“ a se strategií v oblasti biologické rozmanitosti, kde je v příloze sdělení uvedena možnost přezkumu a změny předchozí směrnice. V červenci 2021 předložila Komise soubor konkrétních návrhů na Zelenou novou dohodu, jehož cílem je snížit emise do roku 2030 o 55 % a učinit Evropu do roku 2050 klimaticky neutrální. Trestní právo je pouze jednou z částí této komplexní strategie EU v oblasti ochrany a zlepšení stavu životního prostředí, která je pro současné složení Komise prioritou. Sdělení o Zelené dohodě pro Evropu a strategie v oblasti biologické rozmanitosti stanoví celou řadu opatření na ochranu životního prostředí, které se sdružují do uceleného přístupu, navzájem se podporují a ovlivňují. Trestněprávní opatření budou poslední možností, pokud k zajištění souladu nedostačují opatření jiná.

Návrh je rovněž v souladu s:

- akčním plánem EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy s cílem zlepšit dodržování právních předpisů v oblasti životního prostředí týkajících se nezákonného obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy,
- posouzením hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v Evropské unii (EU SOCTA) 2021, které zařadilo „trestnou činnost proti životnímu prostředí“ mezi klíčové hrozby trestné činnosti, jimž EU čelí, a proto trestnou činnost proti životnímu prostředí začlenilo do platformy EMPACT na období 2022–2025,
- novou strategií EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025, kterou Komise představila v dubnu 2021 a označila v ní trestnou činnost proti životnímu prostředí za jednu z budoucích priorit boje EU proti organizované trestné činnosti.

Cíle tohoto návrhu jsou financovány víceletým finančním rámcem, který klade velký důraz na financování činností na ochranu životního prostředí. Nová směrnice bude vykazovat určité synergie s již existujícími programy. Příkladem mohou být činnosti v oblasti vzdělávání uvedené v tomto návrhu, přičemž většina z nich již existuje a je poskytována agenturou CEPOL, agenturou Frontext v podobě výcviku pracovníků orgánů prosazování práva a různými sítěmi odborníků, jako je EJTN a ERA pro soudní zaměstnance. Tyto organizace již čerpají z rozpočtu EU prostřednictvím

programu Life, fondu ISF nebo programu pro policejní a soudní zaměstnance a již vzdělávání v oblasti životního prostředí poskytují.

1.5.5. *Posouzení různých dostupných možností financování, včetně prostoru pro přerozdělení prostředků*

Aby se Komise vypořádala s nově navrženými povinnostmi, jako je sledování situace, rozšíření odborné přípravy, poskytování určitých pokynů a zvyšování povědomí, bude muset vynaložit zvláštní úsilí. Toto úsilí bude záviset na GŘ JUST a GŘ ENV, neboť většina níže uvedených úkolů bude vyžadovat určitou organizaci času a určité mimořádné náklady.

1.6. Doba trvání a finanční dopad návrhu/podnětu

☐ **Časově omezená doba trvání**

– ☐ s platností od [DD.MM.]RRRR do [DD.MM.]RRRR,

– ☐ finanční dopad od RRRR do RRRR u prostředků na závazky a od RRRR do RRRR u prostředků na platby.

✓ **Časově neomezená doba trvání**

– Provádění s obdobím rozběhu od 2022 do 2025,

– poté plné fungování.

1.7. Předpokládaný způsob řízení[61]

✓ **Přímé řízení** Komisí

– ✓ prostřednictvím jejích útvarů, včetně jejích zaměstnanců v delegacích Unie,

– ☐ prostřednictvím výkonných agentur.

- Sdílené řízení s členskými státy

- Nepřímé řízení, při kterém jsou úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu pověřeny:

– ☐ třetí země nebo subjekty určené těmito zeměmi,

– ☐ mezinárodní organizace a jejich agentury (upřesněte),

– ☐ EIB a Evropský investiční fond,

– ☐ subjekty uvedené v článcích 70 a 71 finančního nařízení,

– ☐ veřejnoprávní subjekty,

– ☐ soukromoprávní subjekty pověřené výkonem veřejné služby v rozsahu, v jakém poskytují dostatečné finanční záruky,

– ☐ soukromoprávní subjekty členského státu pověřené uskutečňováním partnerství soukromého a veřejného sektoru a poskytující dostatečné finanční záruky,

– ☐ osoby pověřené prováděním specifických akcí v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky podle hlavy V Smlouvy o EU a určené v příslušném základním právním aktu.

– *Pokud vyberete více způsobů řízení, upřesněte je v části „Poznámky“.*

Poznámky

[61] Vysvětlení způsobů řízení spolu s odkazem na finanční nařízení jsou k dispozici na stránkách BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv

Upřesněte četnost a podmínky.

Tento návrh stanoví několik pravidel pro sledování a podávání zpráv. Po uplynutí lhůty pro provedení směrnice bude muset Komise nejprve vypracovat zprávu o tom, jak členské státy směrnici provedly ve vnitrostátním právu. Kromě toho bude muset pět let po provedení směrnice vypracovat další zprávu o účinnosti revidované směrnice a určit možnosti jejího posílení. Tyto dvě zprávy tvoří základ pravidel pro sledování a podávání zpráv stanovených v návrhu.

Komise navíc každé dva roky vydá zprávu o údajích shromážděných a předaných členskými státy.

2.2. Systémy řízení a kontroly

2.2.1. Odůvodnění navrhovaných způsobů řízení, mechanismů provádění financování, způsobů plateb a kontrolní strategie

Vzhledem k tomu, že návrh ovlivňuje práci Komise, konkrétně GŘ JUST a GŘ ENV, bude rozpočet EU prováděn prostřednictvím přímého řízení.

Podle zásady řádného finančního řízení je rozpočet prováděn v souladu s účinnou a účelnou vnitřní kontrolou.

Pokud jde o kontroly, GŘ JUST a GŘ ENV podléhají:

– internímu auditu prováděnému útvarem interního auditu Komise,

– externím nezávislým auditům ze strany Evropského účetního dvora (EÚD),

– ročnímu absolutoriu udělenému Evropským parlamentem,

– možným správním vyšetřováním prováděným úřadem OLAF,

– dalším úrovním kontroly a odpovědnosti ze strany evropského veřejného ochránce práv.

2.2.2. Informace o zjištěných rizicích a systémech vnitřní kontroly zřízených k jejich zmírnění

V této fázi nebyla zjištěna žádná specifická rizika.

2.2.3. Odhad a odůvodnění nákladové efektivnosti kontrol (poměr „náklady na kontroly ÷ hodnota souvisejících spravovaných finančních prostředků“) a posouzení očekávané míry rizika výskytu chyb (při platbě a při uzávěrce)

Podle pokynů ústředních útvarů Komise se náklady na kontroly na úrovni Komise posuzují podle nákladů na jednotlivé kontrolní fáze. Celkové posouzení pro každý způsob řízení vychází z poměru mezi všemi těmito náklady a celkovou částkou vyplacenou v daném roce na příslušný způsob řízení.

Poměr „náklady na kontroly / platba souvisejících spravovaných finančních prostředků“ oznamuje Komise. Ve výroční zprávě o činnosti GŘ JUST za rok 2020 se pro tento poměr v souvislosti s přímým zadáváním zakázek uvádí 10,45 %. Výroční zpráva o činnosti GŘ ENV za rok 2020 pro tento poměr uvádí 1,55 %.

2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí

Upřesněte stávající či předpokládaná preventivní a ochranná opatření, např. opatření uvedená ve strategii pro boj proti podvodům.

Legislativní finanční výkaz se týká výdajů na zaměstnance a zadávání veřejných zakázek a pro tento druh výdajů platí standardní pravidla.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

3.1. Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové položky

- Stávající rozpočtové položky

V pořadí okruhů víceletého finančního rámce a rozpočtových položek.

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová položka	Druh výdaje	Příspěvek			
	Číslo	RP/NRP[62]	zemí ESVO[63]	kandidátských zemí[64]	třetích zemí	ve smyslu čl. 21 odst. 2 písm. b) finančního nařízení
2	Soudržnost, odolnost a hodnoty	NRP	NE	NE	NE	NE
7	Evropská veřejná správa	NRP	NE	NE	NE	NE

- Nové rozpočtové položky, jejichž vytvoření se požaduje

V pořadí okruhů víceletého finančního rámce a rozpočtových položek.

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová položka	Druh výdaje	Příspěvek			
	Číslo	RP/NRP	zemí ESVO	kandidátských zemí	třetích zemí	ve smyslu čl. 21 odst. 2 písm. b) finančního nařízení
	[XX.YY.YY.YY]		ANO/NE	ANO/NE	ANO/NE	ANO/NE

62 RP = rozlišené prostředky / NRP = nerozlišené prostředky.
63 ESVO: Evropské sdružení volného obchodu.
64 Kandidátské země a případně potenciální kandidáti ze západního Balkánu.

3.2. Odhadovaný finanční dopad návrhu na prostředky

3.2.1. Odhadovaný souhrnný dopad na operační prostředky

– ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití operačních prostředků.

– ✓ Návrh/podnět vyžaduje využití operačních prostředků, jak je vysvětleno dále:

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

Okruh víceletého finančního rámce	2	Soudržnost, odolnost a hodnoty

GŘ pro spravedlnost a spotřebitele			Rok **2025**[65]	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N+4**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			**CELKEM**
• Operační prostředky										
Podpora justiční spolupráce	Závazky	(1a)	0,350 000							**0,350 000**
	Platby	(2a)	0,350 000							**0,350 000**
Rozpočtová položka	Závazky	(1b)								
	Platby	(2b)								
Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy[66]										
Rozpočtová položka		(3)								
Prostředky na GŘ pro spravedlnost a spotřebitele CELKEM	Závazky	=1a+1b +3	0,350 000							**0,350 000**
	Platby	=2a+2b +3	0,350 000							

65 Rokem N se rozumí rok, kdy se návrh/podnět začíná provádět. Výraz „N“ nahraďte předpokládaným prvním rokem provádění (například 2021). Totéž proveďte u let následujících.

66 Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé položky „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

• Operační prostředky CELKEM	Závazky	(4)								
	Platby	(5)								
• Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy CELKEM		(6)								
Prostředky z OKRUHU <….> víceletého finančního rámce **CELKEM**	Závazky	=4+6								
	Platby	=5+ 6								

Pokud je návrhem/podnětem dotčen více než jeden operační okruh, zopakuje se výše uvedený oddíl:

• Operační prostředky CELKEM (všechny operační okruhy)	Závazky	(4)								
	Platby	(5)								
Prostředky správní povahy financované z rámce na zvláštní programy (všechny operační okruhy) CELKEM		(6)								
Prostředky z OKRUHŮ 1 až 6 víceletého finančního rámce **CELKEM** (referenční částka)	Závazky	=4+6								
	Platby	=5+ 6								

Okruh víceletého finančního rámce	**7**	Evropská veřejná správa

Tento oddíl se vyplní pomocí „rozpočtových údajů správní povahy“, jež se nejprve uvedou v příloze legislativního finančního výkazu (příloha V interních pravidel), která se pro účely konzultace mezi útvary vloží do aplikace DECIDE.

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

		Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			**CELKEM**
GŘ pro spravedlnost a spotřebitele **CELKEM**									
• Lidské zdroje		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Ostatní správní výdaje									
GŘ pro spravedlnost a spotřebitele CELKEM	Prostředky	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
GŘ pro životní prostředí									
• Lidské zdroje		0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**
• Ostatní správní výdaje									
GŘ pro životní prostředí CELKEM	Prostředky	0,105 048	0,022 109	0,022 109					**0,149 266**

Prostředky z OKRUHU 7 víceletého finančního rámce **CELKEM**	(Závazky celkem = platby celkem)	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

		Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			**CELKEM**
Prostředky z OKRUHŮ 1 až 7 víceletého finančního rámce **CELKEM**	Závazky	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**
	Platby	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**

3.2.2. Odhadovaný výstup financovaný z operačních prostředků

Prostředky na závazky v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

Uveďte cíle a výstupy ⇩			Rok **2025**		Rok **2026**		Rok **2027**		Rok **N+3**		Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)						**CELKEM**	
	VÝSTUPY																	
	Druh[67]	Průměrné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Celkový počet	Náklady celkem
SPECIFICKÝ CÍL č. 5[68] Podpořit informované rozhodování o trestné činnosti proti životnímu prostředí prostřednictvím lepšího shromažďování a šíření statistických údajů.																		

67 Výstupy se rozumí produkty a služby, které mají být dodány (např. počet financovaných studentských výměn, počet vybudovaných kilometrů silnic atd.).

68 Popsaný v bodě 1.4.2. „Specifické cíle…“.

odborník na shromažďování statistických údajů za účelem stanovení minimálních norem a předložení				0,111 297														0,111 297
udržování norem				0,016 582		0,016 582		0,016 582										0,049 746
Zpráva o údajích členských států, kterou vypracuje EU jednou za dva roky				0,027 636		0,027 636		0,027 636										0,082 908
Mezisoučet za specifický cíl č. 1				0,155 515		0,044 218		0,044 218										0,243 951
Sledování směrnice																		
Smluvní partner vypracuje studii o provedení směrnice členskými státy				0,350														
Zaměstnanci Komise, kteří přezkoumávají a řídí studii dodavatele				0,054 581														
Mezisoučet za sledování směrnice				0,404 581														0,404 581
CELKEM				0,560 096		0,044 218		0,044 218										0,648 532

3.2.3. Odhadovaný souhrnný dopad na správní prostředky

– ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití prostředků správní povahy.

– ✓ Návrh/podnět vyžaduje využití prostředků správní povahy, jak je vysvětleno dále:

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			**CELKEM**
OKRUH 7 víceletého finančního rámce								
Lidské zdroje	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Ostatní správní výdaje								
Mezisoučet za OKRUH 7 víceletého finančního rámce	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Mimo OKRUH 7[69] víceletého finančního rámce								
Lidské zdroje								
Ostatní výdaje správní povahy								
Mezisoučet mimo OKRUH 7 víceletého finančního rámce								

CELKEM	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Potřebné prostředky na oblast lidských zdrojů a na ostatní výdaje správní povahy budou pokryty z prostředků GŘ, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly vnitřně přerozděleny v rámci GŘ a případně doplněny z dodatečného přídělu, který lze řídícímu GŘ poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení.

69 Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé položky „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

3.2.3.1. Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů

– ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití lidských zdrojů.

– ✓ Návrh/podnět vyžaduje využití lidských zdrojů, jak je vysvětleno dále:

Odhad vyjádřete v přepočtu na plné pracovní úvazky

		Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)		
• Pracovní místa podle plánu pracovních míst (místa úředníků a dočasných zaměstnanců)								
20 01 02 01 (v ústředí a v zastoupeních Komise)		2	1	1				
20 01 02 03 (při delegacích)								
01 01 01 01 (v nepřímém výzkumu)								
01 01 01 11 (v přímém výzkumu)								
Jiné rozpočtové položky (upřesněte)								
• Externí zaměstnanci (v přepočtu na plné pracovní úvazky: FTE)[70]								
20 02 01 (SZ, VNO, ZAP z celkového rámce)								
20 02 03 (SZ, MZ, VNO, ZAP a MOD při delegacích)								
XX 01 xx **yy zz** [71]	– v ústředí							
	– při delegacích							
01 01 01 02 (SZ, VNO, ZAP v nepřímém výzkumu)								
01 01 01 12 (SZ, VNO, ZAP v přímém výzkumu)								
Jiné rozpočtové položky (upřesněte)								
CELKEM		**2**[72]	**1**	**1**				

XX je oblast politiky nebo dotčená hlava rozpočtu.

Potřeby v oblasti lidských zdrojů budou pokryty ze zdrojů GŘ, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly vnitřně přeobsazeny v rámci GŘ, a případně doplněny z dodatečného přídělu, který lze řídícímu GŘ poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení.

Popis úkolů:

Úředníci a dočasní zaměstnanci	Rok 2025: Specifický cíl č. 5: • Jednorázové náklady: úředník Komise, který je odborníkem na shromažďování statistických údajů, v ideálním případě na statistiku trestné činnosti, s cílem vymezit minimální normy a navrhnout formát zpráv pro členské státy, který jim umožní předávat statistické údaje harmonizovaným způsobem. Tento úkol bude splněn za 162 dnů. • Opakované náklady: úředník Komise, který je odborníkem na shromažďování statistických údajů, v ideálním případě na statistiku trestné činnosti, s cílem uchovávat údaje a jednou za dva roky vypracovat zprávu o údajích předaných členskými státy. Tento úkol bude počínaje rokem 2025 každoročně splněn do 64 dní. Podávání zpráv o provedení směrnice ve vnitrostátním právu • Jednorázové náklady: úředník Komise, který řídí a přezkoumává studii

[70] SZ = smluvní zaměstnanec, MZ = místní zaměstnanec, VNO = vyslaný národní odborník, ZAP = zaměstnanec agentury práce, MOD = mladý odborník při delegaci.

[71] Dílčí strop na externí zaměstnance financované z operačních prostředků (bývalé položky „BA“).

[72] Tyto údaje o plných pracovních úvazcích se nevztahují na celý rok, ale pouze na 7 měsíců za rok.

	smluvního partnera a vypracuje vlastní hodnotící zprávu pracovního dokumentu útvarů Komise, která má být přijata. Tento úkol bude v roce 2025 splněn za 79 dnů. Počínaje rokem 2025 a každý rok: Specifický cíl č. 5: • Opakované náklady: úředník Komise, který je odborníkem na shromažďování statistických údajů, v ideálním případě na statistiku trestné činnosti, s cílem uchovávat údaje a jednou za dva roky vypracovat zprávu o údajích předaných členskými státy. Tento úkol bude počínaje rokem 2025 každoročně splněn do 64 dní.
Externí zaměstnanci	

3.2.4. Slučitelnost se stávajícím víceletým finančním rámcem

Návrh/podnět:

– ✓ Návrh/podnět je v souladu se stávajícím víceletým finančním rámcem.

– ☐ vyžaduje použití nepřiděleného rozpětí v rámci příslušného okruhu VFR a/nebo použití zvláštních nástrojů definovaných v nařízení o VFR.

Upřesněte, co se požaduje, příslušné okruhy a rozpočtové položky, odpovídající částky a navrhované nástroje, které mají být použity.

– ☐ vyžaduje revizi VFR.

Upřesněte, co se požaduje, příslušné okruhy a rozpočtové položky a odpovídající částky.

3.2.5. Příspěvky třetích stran

Návrh/podnět:

– ✓ nepočítá se spolufinancováním od třetích stran.

– ☐ počítá se spolufinancováním od třetích stran podle následujícího odhadu:

prostředky v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

	Rok **N**[73]	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)			Celkem
Upřesněte spolufinancující subjekt								
Spolufinancované prostředky CELKEM								

[73] Rokem N se rozumí rok, kdy se návrh/podnět začíná provádět. Výraz „N“ nahraďte předpokládaným prvním rokem provádění (například 2021). Totéž proveďte u let následujících.

3.3. Odhadovaný dopad na příjmy

– ✓ Návrh/podnět nemá žádný finanční dopad na příjmy.

– ☐ Návrh/podnět má tento finanční dopad:

  – ☐ na vlastní zdroje

  – ☐ na jiné příjmy

  – uveďte, zda je příjem účelově vázán na výdajové položky ☐

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

Příjmová rozpočtová položka:	Prostředky dostupné v běžném rozpočtovém roce	Dopad návrhu/podnětu[74]						
		Rok **N**	Rok **N+1**	Rok **N+2**	Rok **N+3**	Vložit počet let podle trvání finančního dopadu (viz bod 1.6)		
Článek …….								

U účelově vázaných příjmů upřesněte dotčené výdajové rozpočtové položky.

Jiné poznámky (např. způsob/vzorec výpočtu dopadu na příjmy nebo jiné údaje).

[74] Pokud jde o tradiční vlastní zdroje (cla, dávky z cukru), je třeba uvést čisté částky, tj. hrubé částky po odečtení 20 % nákladů na výběr.